Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ✦ № 198 (9694). ● 1989 йил 19 октябрь ● пайшанба ● Баҳоси 3 тийин.

СЕССИЯ КУНДАЛИГИ

Олий Совет 17 октябрь куни эрталаб соат ўндан кеч соат бешгача СССРда мулкчилик тўғрисидаги қонун лойиҳасини муҳокама қилди. Баъзан фикрларни аниқ баён этиш қийинлашди.

Кун бўйи раислик қилган А. И. Лукьяновга ҳам осон бўлмади. Ҳақиқатан ҳам, янги Совет парламентининг иш столларида мамлакатда ҳокимият тўғрисидаги масаладан тортиб, ернинг кичик бир участкасидаги ҳокимият тўғрисидаги масалагача — Совет жамиятини янгилашнинг энг долзарб муаммоларини шу қадар тўла ва ҳар томонлама ўз ичига олган ҳужжат ҳали ҳеч қачон бўлмаган эди.

Мунозараларнинг иккита энг нозик нуқтасини ажратиб кўрсатиш мумкин. Биринчиси — «хусусий мулк» тушунчасини қонун тилига, бинобарин жамоатчилик практикаси тилига киритиш мумкинлиги ёки мумкин эмаслиги тўғрисидаги масаладир. Депутатлар А. А. Денисов, С. С. Сулакшин, Н. С. Петрушенко, А. А. Собчак ўз фикрларини баён этдилар.

Л. А. Арутюнян, Г. А. Погосян, Р. А. Аршба, Е. Д. Айпин ва бошқа депутатларнинг нутқларида ўз аждодлари ерига эгалик қилишда автоном тузилмалар, кўп сонли этник группалар аҳолисининг ҳуқуқлари камситилаётганлиги тўғрисида ташвиш билдирилди.

Нима қилиш керак? Бу хусусда турли таклифлар тушди: Булар қонуннинг ғарбдаги «қолип» тажрибасидан фойдаланиш, қонунни биринчи муҳокамада қабул қилиш, лойиҳани тўла ишлаб чиқиб, уни умумхалқ муҳокамасига тақдим этишдир. Кўпчилик муаммони ҳал этишнинг сўнгги усулини ёқлаб чиқди.

Аммо ҳали ҳукумат бошлиғининг, лойиҳани тақдим этган томоннинг фикрини эшитиш керак эди. Н. И. Рижков қонунни узил-кесил ишлаб чиқиш билан шуғулланувчи комиссиялар ва комитетларда катта ҳамда фойдали иш қилинганлигини таъкидлаб, Олий Совет масалани ҳал этишнинг муҳим маррасига етиб келганлигини айтди. Бу эса мамлакат ва жамият ривожланишини кўп йил олдиндан белгилаб беради. Унинг фикрича, мазкур қонун кўп даражада ҳатто иқтисодий эмас, балки сиёсий тусдадир. Мазкур қонунга ана шу нуқтаи назардан ёндашиш зарур. Министрлар Советининг Раиси муҳокама қилинган лойиҳани узил-кесил ишлаб чиқиш учун тақдим этиш, сўнгра эса уни умумхалқ муҳокамаси учун эълон қилиш лозимлиги тўғрисида бир қанча депутатларнинг таклифини қўллаб-қувватлади.

Ушбу масалага оид қарор кўпчилик овоз билан қабул қилинади. Депутатлар қонун лойиҳасининг асосий қоидаларини биринчи муҳокамада маъқулладилар ва унда, жумладан, автоном республикалар, автоном областлар ва округларнинг мулки масалалари акс этиши зарур, деб топдилар.

Қонун лойиҳаси, дейилади сўнгра қарорда, умумхалқ муҳокамасидан ўтказилиши учун матбуотда эълон қилинади. Лойиҳани узил-кесил ишлаб чиқиш ва уни эълон қилиш учун тайёрлашни М. С. Горбачев, Н. И. Рижков, Л. И. Абалкин ўртоқлар, СССР Олий Совети комитетларининг, иттифоқ Совети ва Миллатлар Совети комиссияларининг раисларидан иборат комиссия зиммасига юклашга қарор қилинди.

Парламент аъзолари яқинда кечиктирилган иккинчи масала — кооперативларнинг савдо-харид фаолиятини тартибга солиш тўғрисида қарор қабул қилишни муҳокама этишга киришадилар. Давлат савдоси ва истеъмол кооперацияси чакана ва улгуржи тармоғида саноат ҳамда озиқ-овқат молларини харид қилиш ва уни қайта сотиш билан боғлиқ фаолиятини тўхтатишга мажбур бўладиган кооперативларга зарарнинг ўрнини қоплаш тўғрисидаги модда теварагида мунозара авж олиб кетди. Ана шу кооперативлар кўрадиган зарарни қоплаш тўғрисидаги таклиф кўпчилик овоз билан рад этилди.

Раислик қилувчи қарорга таклиф этилган барча тузатишларни санаб ўтиб, уни овозга қўяди. Табло натижани кўрсатади — ҳужжат қабул қилинди.

Мажлис ёпиқ, деб эълон қилинади. 18 октябрь куни депутатлар яна қўшма мажлисга тўпланадилар.

(ТАСС).

«ҲОСИЛ-89» «ҲОСИЛ-89»

Муваффақият омили:

ИНТИЗОМ ВА УЮШҚОҚЛИК

КОЛХОЗИМИЗ райондаги йирик пахтачилик хўжаликларидан бири. Биз сўнгги йилларда таъбир жоиз бўлса, деҳқончиликда ишни тубдан қайта қуришга, меҳнатни янгича ташкил этишга асосий эътиборни қаратдик. Чунки хўжаликдаги вазият шуни талаб қиларди. Одамлар билан гаплашдик. Нима учун баҳор ва ёз бўйи катта меҳнат эвазига етиштирилган ҳосилни айни даромад келтирадиган пайтда четдан ҳашарчи жалб қилиб йиғиб-териб олишимиз керак, уни ўз кучимиз билан саранжомлаб олишимиз мумкин-ку, деган масалани ўртага қўйдик. Биласизми, деҳқонларимизнинг асосий қисми агар интизомни мустаҳкамласак, уюшқоқлик билан меҳнат қилсак бу муаммоларни бартараф этиш осон, деган фикрни айтдилар. Шу тариқа янгича ишлашни бошлаб юбордик.

Биринчи навбатда меҳнатни ташкил этишнинг одамларимиз учун анча мақбул бўлиб қолган звено ва оила пудратини оммалаштирдик. Ҳар ким ўзининг имкониятига, куч-қувватига қараб пахта майдонини тақсимлаб олди. Ўзи ишлади, озиқлантирди. Механизаторларимиз эса культивацияни ўрнига қўйишди. Ҳар ким ўз меҳнатига яраша моддий манфаатдор бўла бошлади. Қарабсизки, ишга бўлган муносабат ўзгариб кетди. Ҳеч қандай назоратга ҳам ҳожат қолмади.

Одатда ишнинг натижасини рақамлар кўрсатади. Келинг, уларга мурожаат қилайлик. Ҳозиргача пландаги 3800 тонна ўрнига 4300 тоннадан ортиқ хом ашё сотдик. Бу ҳосилнинг асосий қисми юқори навларга қабул қилинди. 85 фоизи машиналар ёрдамида териб олинди.

Ишни ўрнига қўйган Алмат Холматов, Ўрозали Маҳкамов, Рустам Жайлолов сингари ўртоқлар бошчилик қилаётган бригадаларнинг коллективлари ҳосилдорликни гектар бошига 33—34 центнердан оширдилар. Бу илғорлар 38 центнерлик марра учун курашмоқдалар.

Пахта далаларида терим агрегатларини моҳирлик билан бошқариб, хирмонга барака киритган Қаршибой Бозорбоев, Турғун Тошев, Тожибой Маматкаримов, Турғун Акмалов каби механизаторлар ўз агрегатлари бункеридан 150—270 тоннагача пахта тўкдилар. Уларнинг фидокорликлари туфайли бу йилги мавсумда умумий ҳосилнинг 90 фоизини техника ёрдамида йиғиштириб олишни мўлжаллаяпмиз. Айни кунларда ҳам пахта далаларида агрегатлар тўла қувват билан ишлаяпти. Кунига йиллик планнинг 2,5 процентидан ошириб пахта тайёрлаяпмиз.

М. УБАЙДУЛЛАЕВ,
Ўрта Чирчиқ районидаги «Ленин йўли» колхози раиси.

АМАЛДАГИ МУСТАҚИЛЛИК

Ўрта Чирчиқ ноҳияси вилоятда биринчи бўлиб пахта териш топшириғини бажарди

ОДАМЛАР қуруқ гаплардан безиб, амалий ишга интиқ бўлиб қолган эдилар: Бугун айтилиб, эртага унутиладиган ваъдалар, бўлар-бўлмасга дашном беришлар уларни ҳиссиз, ташаббуссиз, лоқайд қилиб қўйганди. Деҳқончилик билан боғлиқ ижтимоий муносабатларда ҳам бу номутаносибликларга барҳам беришга киришиш биланоқ дарҳол янгича кучлар, янгича қарашлар юзага чиқди. Мустақиллик, ишонч йўғрилган бу кучлар тармоқда беркиниб ётган талайгина имкониятларни рўёбга чиқарди.

— Қайта қуриш, — деган эди районнинг собиқ биринчи секретари Бадриддин Камолов суҳбатларнинг бирида. — Одамларнинг онгини бутунлай ўзгартириб юборди. Улар билан мулоқот, муомалада буни, албатта, ҳисобга олмоқ жоиздир. Эндиликда ундай қилиш керак, бундай қилиш керак, дейиш билан бирон бир натижага эришиш қийин. Ўша нарсанинг қандай қилиниши кераклигини кўрсатиб, унга ишонтира билиш, муҳим. Ана шундагина сенинг гапингга қулоқ солишади, эргашишади.

Районда раҳбарликнинг бу услубига қатъий амал қилинди. Катта-кичик мутасаддилар ҳам шунга ўргатилди. Район эришган ютуқларнинг бош омили шундадир.

— Эркин, шовқин-суронсиз, дабдабасиз ишлайдиган бўлиб қолдик, — дейди Ким Пен Хва номли колхознинг раиси Турғун Мадиёров. — Сизларни тергаб, ўргатиб ўтирсак, уят бўлади, деб айтишди раҳбарларимиз бизга. Шундай бўлгач, билиб ишларимизни қилавердик. Муҳими, фойда чиқадиган томонини кўзладик... Ҳозирги талаб шу. Меҳнат қилган киши — деҳқон қўли ёлчиб пул кўрмаса, ёлчитиб ишламайди.

Ҳар бир тармоқда ана шу оддий фалсафага амал қилишга ҳаракат қилинаётир. Шу туфайли ҳам бу колхоз қисқа фурсатда қаддини ростлаб, бир вақтлардаги обрўсини тиклаб олди.

Дарвоқе, янгиликларни илғаб олиш ва уни ишлаб чиқаришга дадил жорий этишда ҳам ана шу район меҳнаткашлари ҳамиша ибрат кўрсатиб келмоқда. Эсингизда бўлса, ғўза баргини тўктиришни трактор аппаратлари ёрдамида ўтказишни ҳам улар бошлаб берган эдилар. Кейин бу тажриба кенг ёйилди. Ижарачи — кооператив коллективлари фаолияти ҳам дастлаб шу районда куртак ёзди, барг чиқарди.

Бу ерда агросаноат бирлашмасининг иши бутунлай қайта қурилди. Ўринлар сони кескин қисқартирилди. Ҳозир бирлашмада 15 киши фаолият кўрсатмоқда, холос. Улар хўжаликларнинг илтимосини, топшириғини бажармоқдалар. Муаммоларни ҳал қилишга кўмаклашмоқдалар. Иттифоқда биринчи бўлиб Ўрта Чирчиқ районида кооператив агросаноат иттифоқи тузилди.

Бу йил эрта баҳорда ўртачирчиқликлар яна бир хайрли ишга киришдилар: ғўзани одатда деҳқоннинг фарзандига қиёс қиладилар. Бу мажозий маънода албатта. Энди мушоҳада қилайлик. Деҳқон ана шу фарзандини балоқазолардан асраб-авайлайди, вояга етказади. Ҳосилни олади-да, қўш қўллаб бировга топширади. Албатта алам қилади-да. Ахир у ёз бўйи тер тўкиб ишлаган, саратон иссиғига чидаган, соғлиғини ўйламаган-ку! У ёқда бўлса сенга тоннасига, салмоғига, сифатига, навига қараб ҳақ берамиз, ол, ана шунча бўлади, бу ёғи билан ишинг бўлмасин, дейдилар. 1 тонна пахтага бор-йўғи 750—800 сўм пул тўланади. Тоннани, навни, сифатни белгилаш эса тайёрловчиларнинг ихтиёрида, қўлида. Деҳқонни аралаштирмайдилар, яқинлаштирмайдилар. Бироқ, деҳқон ҳам онгли мавжудот-ку! У ҳамма қинғир ишларни кўриб билиб туради. Етиштириб берган ҳосил қайта ишлаш жараёнида қандай наф келтириши, бу нафнинг ҳузур-ҳаловатини кимлар кўраётганлигини сезиб юради, иложсиз, ич-ичидан эзилади, куйинади, бефойда.

— Ортиқ бундай адолатсизликка чидай олмаймиз, — дейишди ўртачирчиқликлар.

Бу талаб, бу эътирозни инобатга олмаслик, мумкин эмасди. Акс ҳолда одамларнинг кўнглини ишдан совутиб юборишга сабабчи бўлинарди. Шунинг учун ҳам ўртачирчиқлик пахтакорлар областда биринчи бўлиб пахта толасини ўзлари сотишга аҳд қилдилар. Бу ишга жиддий тайёргарлик кўрилди. Пахта тайёрлаш заводлари билан мулоқот қилиниб, вазифалар белгиланди. Деҳқонлар ўзлари етиштирган ҳосилни ўзлари олиб келиб, ўзлари тола чиқими, сифати, нафини аниқлайдиган бўлдилар. Албатта, пировард натижа ҳам шунга қараб белгиланиши келишилди. Бу янгилик деҳқонларни эзгу ишларга отлантирди. Ҳар ким ўзига топширилган ишни виждонан бажаришга киришди. Дангаса бўлсанг, ғирромлик қилсанг, аввало, ўзингга жабр қиласан, деҳқонлар буни яхши биладилар. Ана шу масъулият ҳисси ҳар бир пахтакорни сидқидилдан, поклик, ҳалоллик билан ишлашга ундади.

Бугун ўртачирчиқликларни дастлабки меҳнат ғалабаси билан муборакбод этар эканмиз, қишлоқ хўжалигини иқтисодий бошқарувдаги раҳбарликнинг янгича услуби ўзини оқлаётганлиги ва бу услуб тобора мустаҳкам илдиз отаётганлигини қайд этиш ўринлидир. Шунинг учун ҳам район ғалаба ахборотидаги рақамлар салмоқли, ишончли, мазмунли, эътиборга лойиқдир.

Қаранг, давлатга топширилган 41 минг тоннадан ортиқ пахтанинг қарийб 35 минг тоннасини механик-ҳайдовчилар териб бердилар. Бу шундан далолатки, ўртачирчиқликлар ерни экишга тайёрлашга киришган кунларидан бошлаб ҳар бир тадбирни, ҳар бир деҳқончилик таомилини амалга оширишда техникага суянганлар, машина теримини кўзлаганлар. Далаларни бутун ёз давомида мослаганлар, агрегатларни шунга яраша созлаганлар.

Ҳамма ерда пудрат, ижара қарор топган эмасми, механизаторларнинг ўзлари машина терими билан боғлиқ тадбирларнинг ўз вақтида, маромида бажарилишини мутахассислар билан биргаликда назорат қилиб борганлар. Акс ҳолда улар бутун мавсум давомида область механик-ҳайдовчилар ўртасида пешқадамлик қилмаган бўлардилар. Республикада биринчилардан бўлиб маррага етиб келган Ким Пен Хва, Ленин номли колхозлар ҳам, мустақиллик амалда жорий этилса, деҳқонлар, механик ҳайдовчилар нималарга қодир эканлигини кўрсатдилар. С. Қуролов, Қ. Бозорбоев, А. Мирзабеков, И. Аширматов каби механик ҳайдовчилар хирмонга 180—250 тоннадан пахта топширган, ҳар битта хўжаликда қўл теримида ёш-яланг колхозчилар билан биргаликда катталар ҳам фаол қатнашган эканлар, бу аввало одамларнинг бурчга садоқат ҳиссини яхши англашлари, катта манфаатдорликнинг шарофатидир.

Айни кунларда далада бўлиб, теримни ҳеч бўшаштирмасдан давом эттираётган деҳқонлар билан мулоқотда бўлсангиз, бунга амин бўласиз.

Н. РИХСИЕВ.

МЕХАНИЗАТОР МИНБАРИ

ҲАР КИМ МЕҲНАТИГА ЯРАША

КОЛХОЗИМИЗ меҳнаткашлари бу йил 844 гектар ерда деҳқончилик қилиб давлатга 2400 тоннадан ортиқ пахта етказиб бердилар. Бу ҳосилнинг асосий қисмини машиналар ёрдамида териб олдик. Бунга беистисно мавжуд 25 та терим агрегатининг ҳар бирида ишлаган механик-ҳайдовчи ўзининг салмоқли ҳиссасини қўшди десам, янглишмаган бўламан.

Бу йил колхозимизда машиналардан фойдаланиш борасидаги янги тажрибалар тўғрисида алоҳида тўхталиб ўтмоқчиман. Агар биз ўтган йилларда терим агрегатларини тайёр майдонларга тўғридан-тўғри киритиб энг кўп пахта терган механизаторни моддий рағбатлантирган бўлсак, бу йил ишни бошқачароқ ташкил этдик. Яъни мавсум бошланишидан олдин ҳар бир механизаторнинг ишлайдиган картаси ажратиб берилди. Ўртача битта машинага 30—35, 40 гектардан майдон тақсимланди. Мана шу картада фақат битта механизатор пахта терди. Ҳар беш кунлик мусобақа якунланишидан олдин комиссия аъзолари унинг қилган ишини назорат қилишди. Энди қадимгидек энг кўп пахта терган киши эмас, ҳам сифатли, ҳам кўп, ҳам ерга тўкмасдан пахта терган механик-ҳайдовчи ғолиб деб топилди.

Бу йилги мавсумда механизаторларнинг меҳнатига ҳақ тўлашни ҳам қайта кўриб чиқишди. Биринчи теримда терган ҳар тонна пахтамиз учун 10 сўмдан пул олдик. Иккинчи теримда мусобақа низомига яна бир янгилик киритилди. Энди бир кунда беш тоннадан кўп терган механик-ҳайдовчи ҳар тоннасига 20 сўмдан иш ҳақи ва яна қўшимча 20 сўм мукофот оладиган бўлди. Бошқача изоҳлаганда ҳозир ҳаддини олган механик-ҳайдовчиларимиз кунига 100 сўмдан иш ҳақи олишмоқда. Тан олиш керак, мен механик-ҳайдовчиларнинг бундай моддий манфаатдор бўлганликларини билмайман. Бунинг самараси катта бўлаяпти. Мана бир неча йиллардан буён колхозда етиштирилган ҳосилни ҳашарчиларсиз териб оляпмиз.

Д. ХОЛМАТОВ,
Ўрта Чирчиқ районидаги А. Икромов номли колхоз механизатори.

ТЎПЛАМ БОСМАДАН ЧИҚДИ

Сиёсий адабиёт нашриёти «КПСС Марказий Комитети пленумининг материаллари. 1989 йил 19—20 сентябрь» тўпламини босмадан чиқарди. Китобда КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг «Партиянинг ҳозирги шароитдаги миллий сиёсати тўғрисида»ги доклади, шунингдек КПСС Марказий Комитети пленумининг мазкур масалага оид қарори, бошқа бир қанча ҳужжатлар берилган. КПСС-нинг «Партиянинг ҳозирги шароитдаги миллий сиёсати» ҳаракат дастурининг матни босилган.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИга

ОБУНА ДАВОМ ЭТАДИ

Ҳурматли газетхонлар! 1990 йил газета ва журналлари учун обуна қилиш муддати оз қолди, у 31 октябргача давом этади. Келаси йил бошидан «Тошкент ҳақиқати» газетасини мунтазам олиб туришни истасангиз шу кунларда унга обуна бўлишни унутманг. Бунинг учун «Союзпечать» агентлигига ёки иш жойингиздаги, ўқув юрти ва турар-жойингиздаги жамоатчи матбуот тарқатувчиларга мурожаат қилсангиз бўлади. Улар сизни келаси йил матбуоти учун обуна қилиб қўйишади.

«Тошкент ҳақиқати»га обуна исталган муддат учун чекланмаган миқдорда қабул қилинади.

Газетанинг ОБУНА БАҲОСИ бир йилга — 7 сўм 68 тийин, олти ойга — 3 сўм 84 тийин.

*

✦ БУ суратларни фотомухбиримз А. Зуфаров район далаларида тасвирга туширган. (Чапдан) Ленин номли колхознинг илғор механизатори Умрқул Бектошев ва партия ташкилотининг секретари Пардабой Мирзаалиев машина терими ўтказилаётган майдонда; Свердлов номли колхозда бу йил қўл терими ҳам уюшқоқлик билан ташкил этилди. Хўжаликнинг илғор кўпмингчилари Дилором Сарсенбоева ва Гулбаҳор Беркиева кунига 100 килограммдан ошириб пахта териб барчага ўрнак бўлмоқда; навбатдаги пахта карвони қабул пункти томон йўл олди. (юқорида).

*

ТЕРИМ КУНДАЛИГИ

ОБЛАСТИМИЗ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 18 ОКТЯБРГАЧА БЎЛГАН

МАЪЛУМОТ

(планга нисбатан процент ҳисобида).

Биринчи устун — районлар; иккинчи устун — бир кунда тайёрлангани; учинчи устун — мавсум бошидан буён; тўртинчи устун — машина терими — бир кунлик; бешинчи устун — мавсум бошидан буён.

Урта Чирчиқ	1,78	99,46	1,83	119,98
Оққўрғон	1,62	96,90	1,74	111,98
Бўка	1,75	95,97	1,88	112,59
Пискент	1,22	95,97	1,09	100,49
Чиноз	3,03	91,70	3,37	84,32
Ғалаба	3,78	90,58	4,58	109,23
Бекобод	1,91	89,67	1,74	90,90
Коммунистик	2,46	89,31	2,53	108,30
Янгийўл	3,24	80,74	3,29	75,24
Область бўйича:	2,21	92,90	2.37	103,63

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ЎН БИРИНЧИ СЕССИЯСИНИНГ ОЧИЛИШИ ТЎҒРИСИДА

Ўн биринчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг ўн биринчи сессияси 1989 йил 20 октябрда эрталаб соат 10 да Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг мажлислар залида очилади.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутатлари 19 октябрь куни эрталаб соат 10 дан 19 гача Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг биносида ва 20 октябрь эрталаб соат 9 дан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг мажлислар зали фойесида рўйхатга олинадилар.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ОҚСОҚОЛЛАР КЕНГАШИНИНГ МАЖЛИСИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Оқсоқоллар кенгашининг мажлиси 20 октябрь куни соат 9 дан 30 минут ўтганда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг мажлислар залида ўтказилади.

КПСС Марказий Комитетининг сентябрь (1989 йил) Пленуми қарорлари — ҳаётга!

М. С. Горбачев КПСС Марказий Комитети сентябрь (1989) Пленумида «...Ўтмишдаги ва ҳозирги бутун тажрибамиз шундан далолат бериб турибдики, миллатлараро муносабатлар муаммосини ҳал этмай туриб, қайта қуришнинг муваффақиятига умид боғлаш мумкин эмас», деб жуда тўғри таъкидлади. СССРда миллатлараро муносабатларни такомиллаштириш, миллий сиёсатни янгилаш масалалари КПССнинг ҳаракат дастурида ўз ифодасини топди. Унда миллатчилик кескин қораланди, совет кишисининг миллий шаъни ва қадр-қиммати судда ҳуқуқий йўл билан ҳимоя қилинишини қонунда гарантиялаш, барча миллатларнинг қадриятларини тиклаш чора-тадбирларини кўриш зарурлиги кўрсатилди.

КЎНГИЛ ТИНЧ БЎЛСА...

Ғалаба районидаги байналмилал маданий марказ тажрибасидан

Илгари ўз миллати манфаати учун курашган кишиларга «миллатчи» тамғаси босилар, бизда ҳамма нарса зўр, ҳеч қандай муаммо йўқ, деб кўзбўямачилик қилинарди. Аслида кам сонли миллатларнинг маданияти, тили, урф-одатлари йўқ қилиб юбориларди. Яқинда Марказий телевидение орқали Чукотка халқи ҳаёти тўғрисида кўрсатув намойиш этилди. Турғунлик йиллари арбобларининг нотўғри сиёсати туфайли шимолдаги ана шу элат тили оғир асоратларни бошдан кечирди. Қарангки, миллий тилда яратилган дарсликлар гулханга ташланибди, миллий мактаблар тугатилибди.

Қайта қуриш шарофати билан бундай ўзбошимчаликларга барҳам берилди, СССРдаги барча миллатларнинг эҳтиёжлари, таклиф ва истакларига эътибор билан қаралмоқда.

Областнинг энг йирик ва кўп тармоқли районларидан бири Ғалабада ҳам миллатлараро муносабатларни янада такомиллаштириш, турли миллат вакилларининг эҳтиёжларини қондириб, қадриятларини тиклаш юзасидан бир қатор тадбирлар амалга оширилмоқда. Бу эса ўз навбатида барча соҳаларда белгиланган планларнинг муваффақиятли бажарилишини таъминламоқда.

Биз партия ходимлари аввалгидек «қизил гаплар», ҳисобсиз мажлис ва лекциялар билан тўпланиб қолган муаммоларни ҳал этолмаймиз. Бундай муаммолар эса районимизда жуда кўп. Чунки, Ғалаба турли миллат вакиллари энг кўп яшайдиган районлардан бири. Район партия комитети миллатлараро муносабатларни янада такомиллаштириш ишини барча миллатларнинг урф-одатлари, анъаналарини тиклашдан, миллий эҳтиёжларини қондиришдан бошлади. Ўтган йилнинг декабрь ойида бўлиб ўтган пленумда миллатлараро масалалар бўйича комиссия тузилди. Байналмилал тарбия бўйича ишчи гуруҳи ташкил этилди.

Шу йилнинг январь ойида барча миллат вакиллари иштирокида матбуот конференцияси бўлиб ўтди. Унда биз миллатлараро муносабатларни янада яхшилашга оид бир қатор муаммоларни ҳал этиш хусусида суҳбатлашдик, фикрлашдик.

Районимизда областда биринчи марта байналмилал-маданий марказ ташкил этилди. Унда ҳозирги кунда 7 миллий секция бор. Марказнинг Устави тасдиқланди. «Агропромбанк»нинг Солдатское шаҳридаги бўлинмасида алоҳида 70003 номерли ҳисоби ҳам бор.

Байналмилал-маданий марказ иш режалари шу куннинг долзарб йўналишлари асосида тузилди. Она тилини ўрганиш ҳамда уни ривожлантириш, халқ байрамлари, анъаналарини тиклаш, халқ оғзаки ижодига эътибор бериш каби масалалар шулар жумласидандир. Марказ секциялари режалари, халқ байрамлари календари тузилди.

Мен халқ байрамларини қандай ўтказаётганлигимиз тўғрисида айтиб ўтмоқчиман. Биз ана шу тантаналарга тайёргарлик кўриш ва ўтказишга одамларни кўпроқ жалб қилаяпмиз. Масалан, «Наврўз», «Қизил гул» сайлида ҳамма миллат вакиллари иштирок этди. Марказнинг татар-бошқирд секцияси «Сабантўй», корейс секцияси эса «Ҳосил байрами»ни ўтказдилар. Ҳозирги кунда қозоқ халқ миллий байрамига тайёргарлик кўрилмоқда.

Димитров номли колхозда 20 дан ортиқ миллат вакиллари меҳнат қилади. Бу ерда ўзбек, қозоқ, корейслар кўпчиликни ташкил этади. Илгари 48-мактабда корейс тили ўргатиларди. Кейинчалик бу хайрли иш тўхтатиб қўйилган эди. Совет корейсларининг республика маданий маркази раиси С. М. Хан колхозга келганида мактабларда корейс тили ўқитилишини яна тиклаш зарурлигини айтди. Район байналмилал-маданий маркази ҳам бу таклифни қўллаб-қувватлади.

Марказ ташаббуси билан район газетасида аҳолига мурожаатнома босилди. Унда барча ғалабаликларни СССР халқлари тилларидаги адабиётлар кутубхонасини ташкил қилишга ўз ҳиссаларини қўшишга чақирдик.

Марказимизнинг ибратли ишларидан яна бири — «Хотира китоби» таъсис этилгани бўлди. Унинг дастлабки саҳифаларида район тарихи, Улуғ Октябрь, Улуғ Ватан уруши ғалабаларига қўшган ҳиссаси, Сталин бедодлиги йилларида асоссиз жабрланганлар тўғрисида фотосуратлар, ҳужжатлар асосида ҳикоя қилинади.

Шунингдек, марказ коллективи ҳаракати билан этнографик музей, миллий тилларни ўрганиш бўйича тўгараклар ташкил этишга тайёргарлик бошлаб юборилди. Районнинг этнолингвистик харитаси тузилмоқда. Ўрта Осиё, Қозоғистон ҳамда мамлакатимизнинг бошқа регионлари адабиёт-санъат, маданият арбоблари билан учрашувлар уюштирилаётганлиги миллатлараро муносабатларни янада яхшилашга хизмат қилмоқда.

Марказнинг миллий секциялари ташаббуслари билан бир қатор хайрли ишлар қилинди. Масалан, Корея Халқ Демократик Республикасидан келган санъаткорларнинг маданий хизмати ҳаммамизга манзур бўлди. Қозоқ секцияси эса Қозоғистон ёзувчилари билан учрашув ўтказди. Учрашувда «Осиё гўзали» конкурси ғолиби Салтанат Камалиева ҳам иштирок этди. Бундан ташқари, М. Авезов номидаги қозоқ Давлат Академик драма театри санъаткорлари ўзбекистонликлар учун тайёрланган махсус программа асосида ўз маҳоратларини намойиш этдилар.

Фарғонадаги воқеалар ғалабаликларни ҳам ташвишга солди. Район партия-хўжалик активи йиғилишида сўзга чиққан кишилар байналмилал дўстлигимизни авайлаб асраш, миллатчиларга зарба бериш лозимлигини таъкидладилар.

Табиийки, ваҳимали мишмишлар Ғалабада ҳам асабий вазиятни вужудга келтирди. Лекин, район партия комитети иккинчи секретари М. Тиллабоев раҳбарлигида тузилган оператив штабнинг месхети турклари ғуж яшайдиган «Огонёк» совхозининг «Москва» бўлимида тадбиркорлик билан иш олиб бориши натижасида кўнгилсиз воқеалар рўй бермади. Иккинчи оператив штаб эса марказ раиси Қ. Досмагамбетов бошчилигида аҳоли ўртасида тушунтириш ишларини олиб борди. Штаб таркибига уруш ва меҳнат ветеранлари, маҳаллаларнинг обрўли кишилари киритилган эдилар.

Район партия комитети ва марказ вакиллари Қозоғистоннинг Чимкент области ва Озарбайжонда бўлиб, бу жойларга кўчиб келган месхети турклари турмуш шароитлари билан танишдилар. Тушунтиришлардан сўнг кўпгина турк оилалари яна ўз қишлоқларига қайтиб келдилар.

Бугунги кунда район меҳнаткашлари зиммасида озиқ-овқат Программасини муваффақиятли бажаришдек масъулиятли вазифа турибди. Кўнгил тинч бўлса, барча миллатлар ўзаро қардошлигига эришилса, борди-келди йўқолмаса рўзғоримизга, дастурхонимизга барака кираверади. Чунки, ютуқларимиз-у қувончларимиз мустаҳкам бирлигимизга боғлиқ. Ана шу бирликни янада мустаҳкамлашга байналмилал-маданий марказ аъзолари баракали улуш қўшмоқдалар.

Л. ГОРИНА,
Ғалаба район партия комитети секретари.

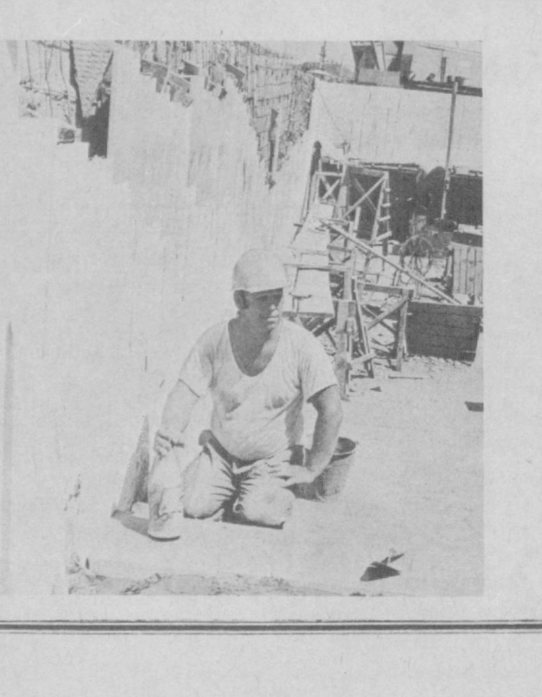

• Ўзбекистон ССР Қонунлари лойиҳалари муҳокамада •

НОМЗОДЛАР ҲУҚУҚИ ТЕНГ БЎЛСИН

МАЪЛУМКИ, депутатликка номзод бўлган одам сиёсатчи, турли масалалар бўйича муайян даражада билим ва тажрибага эга бўлиши керак. Шуларни назарда тутган ҳолда халқ депутатлари маҳаллий Кенгашларига сайловлар ҳақидаги Қонун лойиҳасининг 2-моддасига «Ўзбекистон ССРнинг 18 ёшга тўлган гражданлари сайлаш, 21 ёшга тўлган гражданлари эса сайланиш ҳуқуқига эгадирлар» деган қўшимча киритилиши лозим деб ҳисоблайман.

Шунингдек, Ўзбекистон ССР Олий ва маҳаллий Кенгашлари депутатлари сайлови ҳақидаги Қонун лойиҳаларининг сайлов комиссияларининг ишини ташкил этиш ҳақидаги 26-моддасининг бешинчи банди қуйидаги таҳрирда берилиши керак: «Сайлов комиссиясининг раиси ва комиссия котиби комиссиянинг қарорига мувофиқ сайловга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш даврида ишлаб чиқариш ёки хизмат вазифаларини бажаришдан озод этилиб, сайлов ўтказишга ажратилган маблағ ҳисобидан уларнинг ўртача иш ҳақлари сақланиб қолиши мумкин». Чунки, бундай тартиб сайловга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказишда самарали натижа беради деб ўйлайман.

Шуни айтиш керакки, Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши депутатлари сайлови ҳақидаги Қонун лойиҳаси 39-моддасининг учинчи бандидаги «Ишончли вакиллар депутатликка номзоднинг илтимосига кўра иш жойидаги ўртача иш ҳақи сақланиб қолгани ҳолда ишлаб чиқариш ёки хизмат вазифаларини бажаришдан озод қилиниши мумкин. Шу муносабат билан корхоналар, муассасалар ёки ташкилотларнинг қилинган харажатлари сайловни ўтказишга ажратилган маблағлар ҳисобидан қопланади» деган қоида Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Кенгашлари депутатлари сайлови ҳақидаги Қонуннинг «Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Кенгашлари депутатлигига номзоднинг ишончли вакиллари» деган 40-моддасига киритилмаган. Бу маҳаллий Кенгашлар депутатлигига номзоднинг ишончли вакиллари ҳуқуқларининг бирмунча чекланганлигини англатади. Ваҳоланки, Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши билан маҳаллий Кенгашлар депутатлигига номзоднинг ишончли вакиллари сайлов кампаниясини ўтказишда номзодлар учун берадиган ёрдамлари ва олиб борадиган ишлари бир хилдир.

А. ВАҲОБОВ,
ҳуқуқшунос.

ЧАЛКАШЛИККА ЙЎЛ ҚЎЙМАЙЛИК

ЯНГИ лойиҳани синчковлик билан ўрганиб чиқиб, биз бир гуруҳ ёш олимлар ўз фикримизни билдиришни лозим деб топдик. Ҳозир қайта қуриш энг авж олган пайт. Масалага қўрқмасдан Ленин таълимотларига суянган ҳолда ёндашиб, атрофлича ҳал қилишимиз керак. Бизнингча, бу ҳужжатнинг биринчи ва иккинчи моддалари яхши берилган. Лекин 3-моддага ўтишимиз билан кишининг ҳафсаласи пир бўлади. Яна икки тиллиликни ёқлашнинг гувоҳи бўламиз. Рус тилини республикада муомала тили қилиб қонунлаштириш мантиққа зиддир. Чунки улуғ доҳиймиз В. И. Ленин таъбири билан айтганда: «Биз фақат бир нарсани мажбур қилишни хоҳламаймиз. Биз жаннатга калтаклаб киритишни хоҳламаймиз. Чунки маданият ҳақида қанча чиройли гаплар гапирилса ҳам мажбурий давлат тили мажбур қилишга, уриб ўргатишга олиб борилади. Биз улуғ ва қудратли рус тилини ҳар бир киши калтак остида ўрганиши учун ҳожат йўқ деб ўйлаймиз. Ўзининг ҳаёт ва иш шароити жиҳатидан рус тилини ўрганишга эҳтиёж сезган кишилар бу тилни калтаксиз ҳам ўрганиб оладилар». (Тўла асарлар тўплами, 24-том, 331-бет).

1-модданинг ривожини амалга ошириш учун, албатта, давлат тили — ўзбек тили республикамизда миллатлараро муомала тили вазифасини ўташи шарт. Ана шу ҳолдагина ўзбек тилининг давлат тиллилиги сақланиб қолади. Кейинги моддалардаги (4, 8, 9, 12, 22, 24, 25) мавҳум сўзларни — «зарурат бўлганда», «хоҳишига кўра», «талаб даражасида» каби сўзлар ҳам бизнингча ортиқча.

Таклифимиз: 3-модданинг 2-сўзбошисидан бошлаб: **«Ўзбекистон ССР территориясида миллатлараро муомала тили — давлат тилидир», деб ёзиш шарт. 4-модданинг охирги жумласи «бошқа мақбул тилда мурожаат қилиш ҳам чекланмайди»га ҳеч қандай ҳожат йўқ.**

6-моддага эътибор беринг: «Йиғин иштирокчилари истаган тилда сўзга чиқишлари мумкин. Уларнинг нутқлари имконият доирасида йиғилишнинг иш тилига таржима қилинади». Қани бу ерда мантиқ? Ўйлаб кўринг, дейлик, йиғилиш давлат тилида олиб бориляпти. Унда бир одам рус тилида, иккинчиси корейс тилида, учинчиси қозоқ тилида, тўртинчиси уйғур тилида сўзга чиқса, бозор бўлиб кетмайдими, ахир. Бундан келиб чиқадики, ҳар бир йиғилишга, мажлисга неча миллат вакиллари иштирок этишини кўзда тутиб, шунча таржимон таклиф этиш керак экан-да. Таклифимиз шуки, 6-моддадаги шу охирги сўзбошини бутунлай олиб ташлаш керак.

8-модданинг 2-сўзбошисини ўринсиз деб биламиз. Чунки яна бошқа миллат вакиллари учун давлат тилини ўрганиш эҳтиёжи сусайиб кетади.

Биргина биз эмас, жуда кўплаб газетхонлар 31-моддани ўқиб ҳайратга тушишмоқда. Наҳотки, қонуннинг асосий қисмларидан бўлмиш 5—8-моддаларни тўла жорий этиш учун ўн йил вақт керак бўлса? Бизнингча, бу муддат ҳозирги раҳбарларнинг пенсияга чиқиб кетишларини мўлжаллаб белгиланганга ўхшайди. Таклифимиз: 5- ва 8-моддаларни тўлиқ жорий этиш учун беш йилдан ортиғини ортиқча деб биламиз.

Н. КАМОЛОВ, С. САЙДАҲМЕДОВ, А. АҲМЕДОВ, Ҳ. ЕРМАТОВ, А. НОРМУҲАМЕДОВ,
техника фанлари номзодлари.

ДАВЛАТ ТИЛИ ВА МИЛЛИЙ МАДАНИЙ МЕРОС

ТИЛНИНГ давлатдаги ҳуқуқий мақомини белгилашда тилга нисбатан эгалик муносабатларини белгилаш зарурий қадамдир. Шу нуқтаи назардан «Ўзбекистон ССРнинг давлат тили тўғрисида»ги қонунда ўзбек тили Ўзбекистон ССРнинг маънавий мулки дея қайд этилганлиги жуда ўринли бўлган. Худди Россиянинг маънавий мулки бўлмиш рус тилига бошқа давлатларда ишлатилишига ҳалақит қилинмагани каби, эгаликни бундай қайд этиш ўзбек тилини ҳам бошқа давлатларда ишлатилишига монелик қилмайди.

Миллатлараро муносабатларда мерос ва ворислик муаммолари катта аҳамиятга эга. Ҳар бир миллат ўз маданий меросини, маънавий илдизини топишга, унга эга бўлиш ва ривожлантиришга, бошқа халқларнинг меросларига нисбатини белгилашга интилади. Шу сабабли тил ҳақидаги қонунда эгалик муносабати тарихан қайси даврдан бошлаб шаклланган тилга нисбатан ўрнатилаётганлигини белгилаш зарурати пайдо бўлади. Қонунда замонавий ўзбек тили Алишер Навоий ва аксарият улуғ сиймоларимиз ижод қилган туркий тилдан келиб чиққанини белгилаш мақбулдир. Ўзбек миллатининг маданий меросини тўлароқ қамраб олиш ва салмоқли қисмини қонуний эгаликдан четда қолдирмаслик учун ўзбек тили Мовароуннаҳрда бир ярим минг йилдан бери ишлатилиб келаётган туркий тилнинг вориси эканлигини белгилаш ўринлидир. Шунда ўзбек халқининг миллий тили фақат XVI асрда Мовароуннаҳрга келган ва ўзбек халқи аждодларининг бу ерда қадимдан яшаган қисмига қўшилиб кетган дашти қипчоқ ўзбек қабилаларининг тилига нисбатангина меросхўрлик ва ворисликка эгадир деган фикр қонунда рад этилади.

Ҳозирги замонда мавжуд бир неча миллатлар ўзларини бир тилнинг ва ундаги маданиятнинг меросхўрлари, ворислари, давомчилари деб асосли равишда ҳисоблаши мумкин. Бундай вазиятда шу тил ва ундаги маданий мерос ушбу миллатларнинг бўлинмас умумий мероси сифатида қаралиб, шу халқларнинг барчаси томонидан ривожлантирилса миллатлараро муносабатларда дўстлик ва ҳамкорлик ўрнатилишига яна бир ҳисса қўшилган бўларди.

Ўзбек, қозоқ, туркман, қирғиз, қорақалпоқ миллатларининг аждодлари Ўрта Осиё ва Қозоғистонда асрлар давомида туркий тилни ва ундаги маданий меросни ривожлантириб келишган ва шу сабабли бу халқларнинг ҳар бири бу тилни ва меросни ўзларининг бўлинмас умумий мероси сифатида қараса ва имкониятларини бирлаштириб ҳар томонлама янада тараққий топтирса улар орасидаги қардошларча байналмилал дўстлик ва ҳамкорлик мустаҳкамланаверар эди.

Б. КАРИМОВ,
фалсафа фанлари номзоди, Ўзбекистон Фанлар Академияси фалсафа ва ҳуқуқ институтининг катта илмий ходими.

АНИҚЛИК КИРИТИШ КЕРАК

БУ ГАЛГИ лойиҳа аввалгисига қараганда анча эпақага келган. Буни тан олиш керак. Лекин кўпгина моддаларда ҳали мавҳумлик бор. Уларда ўзбек тилининг яқин ўртада давлат тили сифатида «қад кўтармаслиги» сезилиб туради. Мен ўз она тилимнинг жонкуяриман. Шунинг учун аччиқроқ гапирсам узрли бўлар. Ўзбекистонда яшаб туриб корхона, муассаса, ташкилот раҳбарларига ўзбек тилини ўрганиб олиш учун ўн йил беришни нодонлик деб ҳисоблайман. Айниқса, хатли, саводли одамга бу, ҳатто, ўзига яраша ҳақорат ҳам бўлса керак.

Ихлос қўйган киши тилимизни икки йилда ўрганади. Бир йил яна касбига оид сўзларни эгаллашга кетсин, уч йилда бемалол ўзбек тилида раҳбарлик қилиш учун сўз бойлигига эга бўла олади. Гап ўзбек тилининг давлат тили бўлиши ҳақида борар экан, ҳадеб андиша қилавермасдан буни очиқчасига, дадилроқ ҳал этайлик.

Лойиҳанинг 24-моддасида муҳрлар ўзбекча ва русча бўлиши қайд этилган. Республика давлат тили ўзбекча бўлгандан кейин муҳрдаги сўзларни русча такрорлашга ҳожат борми? Мен ўйлайманки, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлари сессияда бу масалага катта эътибор берадилар ва ўзбек тили чинакам давлат тили бўлиб қолиши учун астойдил ҳаракат қиладилар.

Турсунпўлат ХОЛМУҲАМЕДОВ,
журналист.

Ростмана қанот ёзсин

ЎЗБЕК тилига давлат тили мақоми бериш ҳақида янги қонун лойиҳаси чиқди. У анча мукаммал. Аммо бу муҳим ҳужжатнинг 3-моддасидаги «Ўзбекистон ССР ўз территориясида рус тилидан СССР халқлари ўртасида муомала тили сифатида эркин фойдаланишни таъминлайди», дейилган жумла мени ўйлантириб қўйди. Бу ахир рус тили давлат тили бўлсин деган гапнинг ўзи-ку.

Агар Ўзбекистонда рус тилининг ҳозирги мавқеини сидқидилдан баҳолайдиган бўлсак, шу пайтгача рус тили бемалол қўлланиб келганлигининг гувоҳи бўламиз. Олий ўқув юртларидаги қўлланмалар, дарсликларнинг рус тилида эканлиги, диссертациялар фақат рус тилида ёзилиши, газета-журналлар тенгма-тенг бу тилда чоп этилиши ҳеч кимга сир эмас. Аслида ўзбек тилида кўпроқ дарсликлар, қўлланмалар, газета-журналлар чиқиши керак эди. Институтларда дарслар рус тилида олиб борилгани туфайли қанчадан-қанча мутахассислар тил билмаслик оқибатида, малакасиз ҳолда халқ хўжалигига йўл олди. Бу нималарга олиб келаётганлигини кўзимиз билан кўриб турибмиз.

Мен рус ўртоқлар ўзбек тилини яхши ўрганиб олишлари тарафдориман. Тил ўрганишни чўзишнинг ҳожати йўқ. Жумҳуриятимизга пойтахт шаҳарлардан инқилобдан сўнг келган кишиларнинг кўпи ўзбек тилини яхши билишларини эслашнинг ўзи кифоя.

Ўзбекистон — байналмилалчи жумҳурият. У рус, қозоқ, украин, татар, турк ва бошқа миллатларни бағрига олган диёр. Ҳозир ҳам у дўстлик ғояси билан яшамоқда. Буни вақтли матбуот материалларидан билиб турибмиз. Лекин баъзи газеталар, журналларда кишиларнинг бир-бирига меҳр-муҳаббат руҳида эмас, шу пайтгача шаклланган дўстлигига раҳна солувчи руҳдаги материалларни ҳам ўқиб қоласан, киши.

Ўзбек тили чинакам маънода давлат тили бўлиб қолиши тарафдори эканман, бу жумҳуриятда ҳамма ана шу тилни қадрлаши, эгаллаши ва уни севиши керак деган фикрдаман. Шундагина умумий дўстлигимизга нифоқ тушмайди.

Ўзбек тилига давлат тили мақоми бериш билан биргаликда, айни пайтда, рус тили миллатлараро муносабат воситаси бўлгани каби, ўзбек тилининг ҳам миллатлараро муносабат воситаси сифатида тан олинишини қонунлаштириш зарурати бор деб биламан. Негаки, Ўзбекистонда яшовчи халқларнинг 85 фоизи ўзбек тилида бемалол фикр алмаша оладилар. Ўзбек тили — Ўзбекистон жумҳуриятида туркий тилга мансуб халқларнинг байналмилал тили ҳисобланади. Буни тан олмасдан иложимиз йўқ!

Ҳамид ТУХФИЙ,
татар шоири.

БИР ЁҚАДАН БОШ ЧИҚАРСАК

Тошкентнинг Фрунзе районида корхоналар уюшмасини ташкил этиш сари дастлабки қадам қўйилди. Район партия комитети ва халқ депутатлари Совети ижроия комитети раҳбарларининг корхона ва ташкилот вакиллари иштирокида бу ерда бўлиб ўтган кенгашида ишчи группани тузишга қарор қилинди. Бу группа бир ой давомида уюшма ҳақидаги низомни, унинг уставини ишлаб чиқиши керак.

— Уюшмага саноатнинггина эмас, қурилиш, автотранспорт корхоналари ва ташкилотлари ҳамда бошқа корхоналар ва ташкилотлар кириши мумкин, — дейди район партия комитетининг иккинчи секретари В. М. Плешаков. — улар куч-ғайратларини бирлаштириб, районни иқтисодий ва ижтимоий ривожлантириш масалаларини янада самаралироқ ҳал этишлари мумкин. Халқ истеъмоли моллари тури ва сифатини оширишга асосий эътибор қаратилади.

Кенгашда район олдида ўткир бўлиб турган бошқа муаммолар ҳам кўриб чиқилди. Жиноятчиликка қарши кураш, бу ҳаракатга кенг меҳнаткашлар оммасини жалб этиш шу муаммолардан биридир. Районда милицияга кўмаклашувчи отряднинг тузиш, махсус бириктирилган микрорайонларда рейдлар ўтказиш учун кўнгилли халқ дружиналаридан кенгроқ фойдаланиш тўғрисида қарор қабул қилинди.

Деҳқонларга пахта теримида ёрдам кўрсатиш ҳақида, райондаги экология вазиятини яхшилаш тўғрисида қизиқарли суҳбат бўлди.

(ЎзТАГ мухбири).

Сизда қандай янгилик бор?

• Метросозлар—октябрь байрамига •

Г. Я. ШТЕРН,
«Ташметрострой» қурилиш тресте бошқарувчиси:

— Анъанага мувофиқ Октябрь байрамини тошкентлик метросозлар ўз меҳнат ютуқлари билан нишонлаш ниятидалар. Улар шу сана арафасида янги ер ости магистралларини ишга туширадилар. Трест коллективи Улуғ Октябрнинг 72 йиллиги нишонланадиган куни «Ғафур Ғулом» ва «Чорсу» бекатларини бирлаштирган 2,15 километр масофали йўл бўлагини фойдаланишга топширишга аҳд қилган.

Бу ер ости йўли пойтахт аҳолиси ва унинг меҳмонларига «Себзор» даҳасига, «Ганга» магазинига, шунингдек шаҳардаги энг йирик ва гавжум бозорга тезроқ етиб олиш имконини беради.

Йўлнинг бу қисмини метросозлар ишлаб чиқариш топшириқларида кўрсатилганига нисбатан икки ой аввалроқ қуриб битказаяптилар. Навбатдаги икки бекат — «Тинчлик» ва «Беруний» бекатларининг бунёд этилиши билан «Ўзбекистон» йўналишида олиб борилаётган ишлар ниҳоясига етказилади.

Шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, тошкентлик метросозлар ўз соҳаларида биринчи бўлиб хўжалик ҳисобининг биринчи ва иккинчи моделларини ўзлаштирдилар. Бу меҳнат унумдорлигининг сезиларли ўсишига сабаб бўлди. Ҳозир, мамлакатимизнинг турдош қурилишларига нисбатан бу ерда иш унуми икки баробар кўпроқ бўлаяпти.

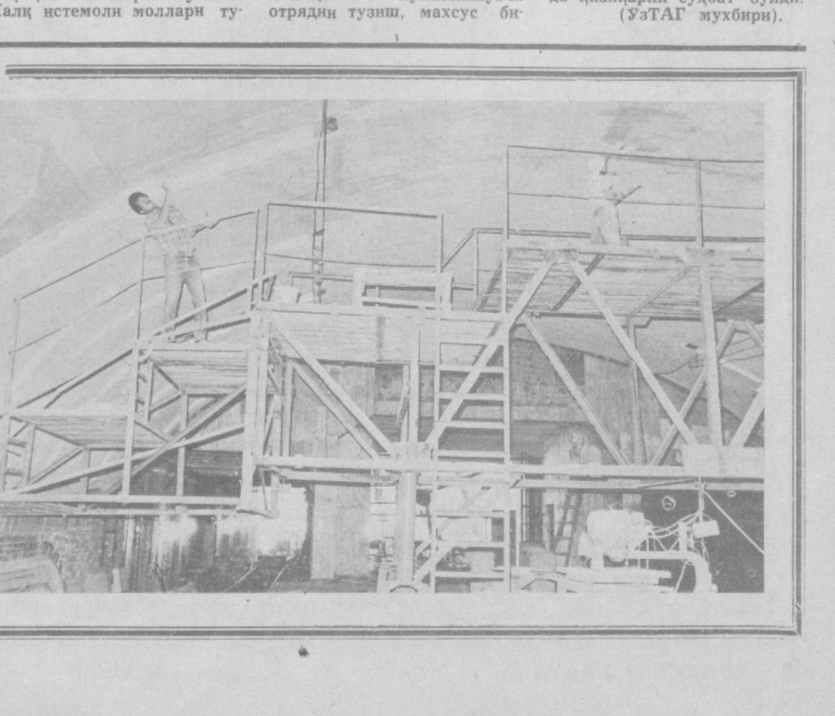

● Суратларда: «Ғафур Ғулом» бекатининг усти тупроқ билан тўлдирилмоқда; «Чорсу» бекатининг ички сатҳига безак бериш ишлари бажарилаётир; «Союзметроспецстрой»нинг тош йўниб ёткизувчиси Александр Перетто «Чорсу» бекатига олиб тушувчи йўл зинапояларига ишлов бераяпти (чапда).

ЎзТАГ суратлари.

Ҳамза мукофотига номзодлар

ЧИНДАН ҲАМ МУНОСИБ

Шу йил сентябрда ўзбек адабиётимизнинг ажойиб асари Ойбекнинг «Қутлуғ қон» романи босилиб чиққанининг 50 йиллиги байрам қилинди. Ҳамза номидаги республика давлат мукофотига номзодлар орасида «Ҳамза» номидаги Ленин орденли Ўзбек давлат академик театрининг «Қутлуғ қон» спектакли бор. Бу мураккаб асарни театр режиссёри Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби Рустам Ҳамидов саҳналаштирган.

Тўғрисини айтганда, спектакль менда чуқур таассурот қолдирди ва биринчи навбатда актёрларнинг маҳоратига тан бердим. Биз Теша Мўминовни кўп йиллардан бери биламиз. У ўзига муносиб образлар яратиб, мухлислар эътиборини қозониб келяпти. Халқ орасида Т. Мўминовни кўпинча Йўлчивой деб айтишади. Менимча, бу актёр учун энг катта мукофот бўлса керак. Спектаклда биз Йўлчини Мирзакаримбойнинг хонадонига биринчи қадам қўйганидан кўрамиз. Меҳнатсевар, забардаст йигит. У ўз севгисини ҳам шу ерда топади. Йўлчи билан Гулнор (Г. Зокирова) ўртасидаги ҳақиқий севгига ишонасан. Улар ўз муҳаббати учун охиригача курашади. Йўлчи Гулнорни олиб қочиб Шоқосимни олдига олиб келади. Иккаласи энди бирга бўламиз деб ишонишади. Йўлчи арава олиб келгунича Ёрмат қизини зўрлаб олиб кетади. Актёрлар бу саҳнани юқори маҳорат билан ижро этишган. Биз ҳаммамиз ёшлигимиздан романни ўқиганмиз ва Гулнорни Йўлчи билан қоча олмаслигини ҳам биламиз, лекин шу саҳна кетаётган пайтда, мен Йўлчи Гулнорни олиб қочишини жон-жаҳдим билан истардим. Чунки бу ҳолатда табиийлик мужассам. Ёки бўлмаса Гулнор билан Гулсумбиби саҳнасини олайлик. Онаси қизига Мирзакаримбойга узатилишини айтганда Гулнорнинг: «Ойижон ўлимимни тиланг! Эшитяпсизми? Тезроқ тиланг!» — деган сўзлари ҳаммани ҳаяжонга солди. Бу спектаклда актёрлар ҳақиқатдан яшайди. Мирзакаримбой ролини ижро этган Зикир Муҳаммаджоновни ҳамма яхши билади. Шу борада актёр ижро этган роли мақтовга сазовор. Ёки бўлмаса Нури ролини ижро этган Ойдин Норбоевани олайлик. У ҳам ролини қиёмига етказиб ўйнаган. Нури билан Салимбойвачча (Б. Қосимов) саҳнаси жуда ишонарли ўйналган. Қамбар ролини ижро этган Ғани Аъзамов саҳнага чиқиши билан томошабинлар қарсак чалиб юборишди. Биз бу актёрни ҳаммамиз жудаям яхши кўрамиз ва кулги, табассум билан кутиб оламиз. Бу йил Ғани Аъзамов 80 ёшга кирибдилар. Шу улкан ёшга тўлиб, томошабинларга хизмат қилиб юрган актёрга соғ-саломатлик тилаймиз. «Қутлуғ қон» спектаклида Ғ. Аъзамов ижро этган Қамбар роли унча катта бўлмаса ҳам, катта маҳорат билан ўйналган.

Тантибойвачча образини яратган Толиб Каримов ҳам ролини маромига етказган. Умуман шу спектаклдаги образлар типологик ва индивидуал хусусиятлари реалистик ҳамда ишонарли акс эттирилган. Ишонаманки, «Қутлуғ қон» спектакли севимли Ҳамза театримизнинг ҳақиқий дурдонаси бўлиб қолади.

Биз мазкур асарни саҳналаштирган ва ижро этган истеъдод эгаларининг Ҳамза номидаги мукофотга кўрсатилишини сидқидилдан маъқуллаймиз.

Д. ЗАЙНУТДИНОВА,
Тошкент олий милиция мактаби ўқитувчиси, тилшунос.

* * *

«Қутлуғ қон» спектаклининг янги вариантини кўриб жуда қувондик. Ҳамза номидаги Ўзбек давлат академик драма театрининг ёш артистлари ижросидаги роллар биз томошабинларда жуда кучли таассурот қолдирди. Айниқса бош ролларни ўйнаган Теша Мўминов, Гавҳар Зокировалар асар қаҳрамонининг ички дунёсини жозибали ёритиб бериб томошабин қалбида чуқур из қолдирдилар.

Ёш санъаткорлардан Гавҳар Зокирова ижросидаги Гулнор образида ҳам томошабин ёзувчи Ойбек талқинидаги ҳақиқий Гулнор образини ҳис қила олади. Унинг вафодорлиги, гўзаллиги, меҳнатсеварлиги, мол дунёга берилмаслиги, Мирзакаримбой ва унинг хонадонидаги маънавий қашшоқлик тубанлик, зулм ва адолатсизлик тўлиқ намоён бўлади. Айниқса Гулнорнинг онаси билан дардлашиши, суҳбати томошабинда катта таассурот қолдиради. Кекса санъаткорлардан Ғани Аъзамов оддий персонаж ролини (Қамбар) жуда маҳорат билан ижро этган.

Эрка, тантиқ, енгил табиат бой қизи Нури образини Ойдин Норбоева, бойнинг ўғиллари ролини Толиб Каримов (Тантибойвачча), Бахтиёр Қосимов (Салимбойвачча)лар ҳам ишонарли ёрита олганлар.

«Қутлуғ қон» жуда катта воқеаларни ўзида мужассамлаштирган. Шунинг учун иложи борича янги саҳналар қўшилса: Шоқосимнинг ишдан ҳайдалиши, хотини ўлиб ўғлининг бировга бериб юборилиши, ўзининг гадойчилик қилиши, Шокир отанинг мозорда айтган сўзлари Йўлчининг Саодат ҳола билан суҳбатига доир воқеалар саҳнага киритилса, деган истагимиз ҳам бор.

Тошкент шаҳар Октябрь районидаги 41-ўрта мактабнинг бир гуруҳ тил ва адабиёт ўқитувчилари ҳамда ўқувчилари.

* * *

Биз Тошкент шаҳар Акмал Икромов районидаги «Янгиобод» маҳалла аҳли севимли ёзувчимиз Ойбекнинг «Қутлуғ қон» романи асосида Ҳамза номли Ленин орденли Ўзбек давлат академик драма театри ва В. И. Ленин номли СССР халқлари дўстлиги саройи саҳнасида мунтазам равишда ўйналиб келинаётган спектакль ижодкорлари: Р. Ҳамидов, Ғ. Аъзамов, Т. Мўминов, Т. Каримов, Г. Зокирова, З. Муҳаммаджонов, О. Норбоевалар мукофотга тавсия этилганлигини қувонч билан қарши олдик. Аввало бу асар шу бугунги кунда жуда ҳам зарурлиги сезилиб қолди. Чунки спектакль ўзига хос инқилобий қайта қуришга катта мадад бўлаётганлиги сир эмас. Биз бу асарни СССР халқлари дўстлиги саройи залида кўрганимизда ҳаяжондан энтикиб ўтирганмиз. Нега деганда театрлар учун томошабин муаммо бўлиб турган бир вақтда кўпминг ўринли кошона сарой тўлиб, давр билан ҳамнафас бўлган ўлмас асарни томоша қилишнинг ўзи уни яратувчиларининг катта ютуғи эди. Айниқса, Йўлчи — Теша Мўминов, Гулнор — Гавҳар Зокирова, Мирзакаримбой — Зикир Муҳаммаджонов, Тантибойвачча — Толиб Каримов, Қамбар чўлоқ — Ғани Аъзамовлар ижро этган ролларнинг тўлақонлиги, самимийлиги ва жозибаси дилларни мафтун этди. Ҳаммамиз тахсинлар ўқидик. Бизнинг фикримизча, спектаклнинг муваффақиятида режиссёр маҳорати алоҳида эътиборга лойиқ.

Спектаклда отахон театримизнинг анъаналари давом эттирилган. Шунинг учун бу асар доим замонавий бўлган ҳолда ўзбек халқи театр маданиятининг бебаҳо мероси бўлиб қолади.

Спектаклнинг ютуқларидан яна бири — унинг мазмунан миллийлиги чуқур байналмилаллилик билан уйғунлашиб кетган. Маълумки, «Қутлуғ қон» романи билан барча мактабданоқ таниш. Лекин театр спектаклидан олган таассурот асар моҳиятини қалбларга сингдиришда бениҳоя катта роль ўйнайди. Киши китобни ўқиганда саҳнада кўргандек ҳаяжонланмас экан. Саҳнада бошқача, мутлақо бошқача — жонли ва табиий бўлиши билан кишини ўзига мафтун этар экан. Бизнингча, халқимиз «Қутлуғ қон» спектаклидан баҳраманд бўлиши — маънавий жиҳатдан бойишидир. Ички маданияти бой кишилар билан қайта қуриш вазифаларини ечиш ҳам осон бўлади. Бу асарни ўз вақтида саҳналаштирилган асар деб биламиз. Чунки жамиятимизни иқтисодий танглик ботқоғига ботирган бюрократларга қарши курашда катта инқилобий руҳ зарурлиги сезилиб турибди. Бу асар эса ўзининг сюжети, кескин инқилобийлиги билан давримизга ҳамоҳанг.

С. АЛИМУҲАМЕДОВ,
«Янгиобод» маҳалла комитети раиси.

ЕТУКЛИК ПОҒОНАЛАРИДА

Жумҳуриятимиз зангори экранларида яқинда такрор намойиш этилган Турғун Пўлатнинг «Ичкуёв» қиссаси асосида яратилган видеофильмни таниқли режиссёр Мақсуд Юнусов саҳналаштирган. Қисса ҳали қайта қуриш ва ошкоралик деган тушунчалар мутлақо бўлмаган, биз ҳозирги кунда «турғунлик» деб номланган йилларда дунёга келган. Асар тасодифий ёзилган эмас. Бу айнан ўша ошна-оғайнигарчилик, гуруҳбозлик, ҳақиқатнинг юзига қора суртишдан тоймайдиган даврнинг характерли бир эпизодидир. М. Юнусов мазкур қиссани саҳналаштиргунга қадар мураккаб ижодий масофани босиб ўтди: томошабинлар эътиборини қозонган Ойбек қаламига мансуб «Навоий», О. Ёқубовнинг «Диёнат», Ў. Усмоновнинг «Гирдоб» каби йирик асарларини саҳналаштирди.

Юқорида тилга олинган асарлар шубҳасиз ўзбек адабиётида муносиб ўрин эгаллайди. Демак, бу асарларни томошабинлар дидига мос, жанрнинг асл маъносига путур етказмай бериш анча мураккаб. Негаки маҳорат билан ёзилган роман ёки қисса ҳам саҳналаштирилганда маълум даражада ўзгаришларга учрайди. Шу ўринда сценарий муаллифи ёки режиссёр истеъдоди асар тақдирини ҳал этади. Шуниси қувончлики, биз номларини қайд қилиб ўтган мазкур асарлар зангори экранга чиқарилгандан кейин янада салмоқлироқ аҳамият касб этди. Бу бевосита режиссёрнинг хизматидир. М. Юнусов эса ана шундай салоҳиятли режиссёрлардан саналади.

У Ўзбекистон телевидениесида ижодий фаолиятини бошлади. А. П. Чеховнинг «Айиқ», «Илтимос» каби новеллаларини экранлаштирди. Кейинчалик йирикроқ асарларга, жумладан Ж. Шариповнинг «Хоразм», В. Ғафуровнинг «Вафодор» романларига қўл урди. 70-йилларда Ҳ. Нуъмон ва А. Шораҳмедовларнинг «Ота», Н. Никитиннинг «Қўқон воқеаси» романлари ҳам М. Юнусов режиссёрлигида томошабинлар диққатига ҳавола қилинди. Шуни таассуф билан айтиш керакки, ўша йилларда суратга олинган видеоасарлар архивда сақланиб қолмаган. Режиссёр 1974 йилга келиб ўзи илгари саҳналаштирган В. Ғафуровнинг «Вафодор» романига қайтадан мурожаат қилди. Шунингдек Чингиз Айтматовнинг «Оқ кема» қиссаси асосида ишланган телепостановка билан ўзбек томошабинларини таништирди.

Режиссёрнинг 70-йилларнинг кўзга кўринган романларидан бири — «Диёнат»га қўл уриши бежиз эмасди. Бу роман асосида ишланган видеофильм ўз даврида анча шов-шувга сабаб бўлди. Чунки у даврлар ҳақиқатан ҳам Отақўзилар, Жамол Бўрибоевлар, Қудратхўжалар даври эди. Шуниси қизиқки, М. Юнусов ҳамиша асар танлашда бир хил йўлни тутади, яъни драматик вазиятларга бой, икки қарама-қарши қутблар бир-бири билан ошкора тўқнашувчи асарларни танлаб олади. Бу эса ўз навбатида томошабинни бефарқ қолдирмайди. Видеофильм яратиш жараёнида асардагидан фарқли ўлароқ айрим ўзгартиришлар киритишга ҳам тўғри келади. Мисол учун «Диёнат»да профессор Шомуродов билан Қудратхўжанинг учрашуви эпизодини олайлик. Улар роман вариантида бир-бири билан уришиб қолишмайди. Қудратхўжа ўзининг азалий душманини шунчаки бир кўргани келгани ишора қилинади, холос. Саҳнада эса иккалови даҳанаки жангга киради. Зеро режиссёрнинг тутган йўли тўғри. Агар улар шу тариқа тўқнашмаганда томошабинга кўп нарсалар қоронғи бўлиб қоларди. Бу хил ижобий ўзгартиришлар асарнинг янада кескинроқ ва мукаммалроқ чиқишини таъминлайди.

Айтиб ўтганимиздек Турғун Пўлатнинг «Ичкуёв» асари режиссёрга довруқ келтирди. Турғунлик йиллари батафсил таҳлил этилган бу асар ўзи яратилган даврда унчалик тилга тушмади, дейиш хато бўлур эди. У ўз даврида халқ оғзига тушди ҳам, лекин муносиб баҳо берилмади. Танқидчилик эса негадир сукут сақлашни лозим кўрди.

Қиссада социал адолатсизлик, бошбошдоқлик, кўзбўямачилик каби иллатлар аёвсиз фош қилинган. Мана шундай бир шароитда асар қаҳрамони журналист Ўринбой (артист Ёдгор Саъдиев) машъум кучларга нисбатан ёлғиз ўзи кураш олиб боради. У кўзбўямачилик қилаётган колхоз раиси Ҳамроалиев (Ўзбекистон ССР халқ артисти Ёқуб Аҳмедов), газета муҳаррири Жавлоний (Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Эркин Комилов), бўрдоқичилик фермасининг бошлиғи Зариф Аҳмедов (артист Тўйчи Орипов)ларга қарши курашда ўз эътиқодидан қайтмаса-да, чекинишга мажбур бўлади.

Энг муҳими шуки, режиссёр мазкур қиссани саҳналаштиришда ҳар бир персонажга мос актёрларни танлай билган. Турғунлик йилларида ҳам ўз эътиқодларида содиқ турган мустаҳкам иродали одамлар борлигини тўла очиб беролган. Асар сўнггида ижобий кучлар ғалаба қозонади. Бу ўша йиллардаги фавқулодда ҳодисадир. Видеофильм бугунги томошабинлар учун турғунлик йилларига қайта назар ташлашга имкон беради. Асар ниҳоясида воқеаларнинг тез ривожланиб кетиши, зиддиятнинг ҳал бўлишига чет одамларнинг таъсири бадиийликка анча путур етказган. Бундан қатъий назар, қисса сценарийси муваффақиятли чиққан, деб бемалол айтишимиз мумкин. Бунда албатта, режиссёрнинг меҳнати каттадир.

Иқтидорли ва талантли режиссёр «Ичкуёв» видеофильмининг бир гуруҳ ижодкорлари билан бирга Ҳамза номидаги республика давлат мукофотига тавсия этилди. Ўйлаймизки, Мақсуд Юнусов ушбу юксак мукофотга муносибдир.

А. АЗИМОВ.

Қайта ишлаш корхоналарида

ҲАЖМИ ВА ТУРИ КЎПАЙМОҚДА

БУ КОМБИНАТ шаҳардаги йирик қайта ишлаш корхоналаридан ҳисобланади. Унинг коллективи тайёрлаётган маҳсулотларидан пойтахт областимизнинг қатор шаҳар ва қишлоқлари меҳнаткашлари ҳам баҳраманд бўлмоқдалар. Чирчиқдаги бу озиқ-овқат комбинати йилдан-йилга кенгайиб, технологияси такомиллашиб боряпти. Шу сабабли тайёрланаётган маҳсулот ҳажми ва унинг турлари кўпаймоқда. Ҳар йили янги-янги озиқ-овқат маҳсулотларини ишлаб чиқариш йўлга қўйилмоқда.

Шу кунларда комбинат цехларида бўлсангиз жуда кўп техника янгиликларини кўрасиз. Илгари асосан қўл кучи билан бажариладиган қатор юмушлар машина-механизмлар ёрдамида амалга оширилмоқда. Ҳамма жойда саранжом-саришталик ҳукм сурмоқда. Бу корхонани реконструкция қилиш, эски асбоб-ускуналарни янгилари билан алмаштириш, ишлаб чиқариш маданиятини ошириш, ишчи-хизматчиларнинг меҳнат шароитларини яхшилашга қаратилган ташкилий-техникавий тадбирларни амалга оширишга эътиборнинг кучайиши натижасидир.

Коллектив хўжаликни юритишнинг анча такомиллашган шакли — хўжалик ҳисоби ва ўзини ўзи маблағ билан таъминлашга ўтишга қизғин тайёргарлик кўраётганлиги учун ҳам бундай ўзгаришлар юз бермоқда. Ҳозирлик аввало қатор социал тадбирларни амалга оширишдан бошланди. Коллектив шу мақсадлар учун анчагина маблағ сарфлашни режалаштирди. Белгилаган тадбирларининг дастлабкиларини рўёбга чиқаришдан ҳозирнинг ўзидаёқ иқтисодий самара кўра бошлади.

Мармеладга талаб тобора ортиб бораётганлигини ҳисобга олиб, уни ишлаб чиқариш жараёни тубдан такомиллаштирилди. Бунинг учун махсус автоматлашган линия монтаж қилиниб, фойдаланишга топширилди. Шу техника янгилиги туфайли ишлаб чиқарилаётган бундай серталаб маҳсулот миқдори кўпайди, сифати ҳам яхшиланди. Алкоголсиз ичимликлар ишлаб чиқариш бўйича цех реконструкция қилиниб, унинг қуввати оширилди. Ҳозирги вақтда цех ҳар куни чирчиқликларга минглаб шиша салқин ичимликлар етказиб бермоқда. Эндиликда конвейердан «Тархун», «Лимонли», «Олчали» ва бошқа шу каби лимонадлар тушмоқда. Бундан ташқари, консерва маҳсулотлари чиқариш ҳам ўзлаштирилди. Ўн турга яқин мураббо, қиём, компот, шарбат буюртмачиларга юбориладиган бўлди.

Коллектив ўзига берилган ҳуқуқлардан фойдаланиб, хом ашёни харид қилишнинг янги имкониятларини излаб топмоқда. Бу йил бундай маҳсулотларни етказиб бериш тўғрисида яқин-атрофдаги хўжаликлар билан икки ўртада шартнома тузилди. Шунга мувофиқ хўжаликлар комбинатга ҳар хил мевалар ва резаворлар юбориб турибди.

— Биз бундай хом ашёни аҳолидан сотиб олишни ҳам йўлга қўйдик, — дейди комбинат директори Р. Исломов. — Якка хўжаликлар билан ҳам икки томонлама шартнома тузганмиз. Корхонамиз ҳузурида қабул қилиш пункти ташкил этдик. Бу ерда ўз томорқасида етиштирилган сабзавот-мева, резаворларни, яъни ишлаб чиқаришимиз учун жуда зарур бўлган хом ашё нақд пулга олинади. Шартномаси бўлмаганлар билан ўзаро келишиб баҳо белгиланади. Бу усул ёмон бўлмаяпти. Хом ашё жамғармамизни кўпайтириш қатори турини кенгайтириш имконини бермоқда.

Корхонада амалга оширилган шундай тадбирлар туфайли коллектив фаолиятининг техник-иқтисодий кўрсаткичлари яхшиланмоқда. Энг муҳим кўрсаткичлар — меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот таннархини камайтириш, фойда миқдорининг ортишида ижобий силжишга эришилди. Шуни айтиш кифояки, маҳсулот таннархи 1988 йилдагидан 20 фоиз камайди. Ўтган ойларда сотилган маҳсулот ҳажми планда назарда тутилганидан 25 фоиздан ортиқроқни ташкил этди. Меҳнат унумдорлигининг ошиши ўтган йилнинг шу вақтидагига нисбатан 36 фоиздан ҳам кўпроқ бўлди. Саккиз ойда қўшимча 35 минг сўмдан ошиқроқ фойда олинди.

Ишлаб чиқаришдаги юксалишдан далолат берувчи бошқа рақамларни ҳам келтириш мумкин, бироқ шунинг ўзи ҳам етарли, деб ҳисоблаймиз. Шунга яраша ишчи-хизматчиларнинг меҳнат шароитлари яхшиланмоқда. Қатор хизмат кўрсатиш хоналари ташкил этилди. Барча цехларда душхона, кийинадиган хоналар бор. Тиббий хизматнинг янги турлари йўлга қўйилди. Гинекология ва стоматология хоналари ташкил этилди. Қатор магазинлар, шу жумладан корхонанинг маҳсулотларини ишчи-хизматчиларга сотувчи магазин ишлаб турибди.

— Коллективимиз, — дейди комбинат директори, — истиқболни ҳам кўзламоқда. Шу беш йилликнинг охири ва келгуси беш йилликда амалга оширилиши режалаштирилган катта иш программасини белгиладик. Келгуси йилда яна бир технологик линияни ишга туширишни мўлжаллаяпмиз. Унда янги хил ширинликлар ишлаб чиқариладиган бўлади. Музқаймоқ тайёрлаш бўйича линия ўрнатилади. Корхонани реконструкция қилиш ва технологияни такомиллаштириш, ҳозирги вақтда айрим ҳолларда панд бераётган маҳсулот сифатини янада ошириш бўйича бошқа қатор тадбирлар ҳам кўрилади. Қисқаси, Озиқ-овқат программасига оз бўлса ҳам ҳисса қўшишга ҳаракат қиламиз. Бу коллективимизнинг муқаддас бурчи эканлигини эсдан чиқармаймиз. Бизни қийнаётган моддий-техника таъминотидаги камчиликлар бартараф этилса бас.

М. МАҲМУДОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

«ОЙНИНГ НЕЧА КУНИ ЁРУҒ»

Калинин райони Свердлов номли совхоздаги айрим қишлоқларда ҳанузгача электр қуввати пастлиги, айрим вақтларда тамомила ўчиб қолиш ҳоллари содир бўлаётганлиги газетанинг 21 июнь сонидаги юқоридаги сарлавҳали мақолада танқид қилинган эди.

Калинин район Совети ижроия комитети раиси нинг муовини Н. Маҳмудовдан мазкур мақола юзасидан олинган жавобда, электр узатгич линиялари маҳалла аҳолиси иштирокида жорий ремонт қилинганлиги айтилади. Бу эса электр билан таъминлашни бирмунча яхшилади.

Аммо аризада таъкидланганидек, трансформатор пункти эскилиги туфайли аҳоли талабига тўла жавоб бермайди. Ушбу участка аҳолисини электр нури билан таъминлашни яхшилаш учун линияни тўлиқ янгилаш лозим. 1989 йилги кўрик актларига мувофиқ линияни янгилашнинг лойиҳаси тайёрланди. Ушбу ишларни амалга ошириш 1990 йил планига киритилди. С. Мавлонов СССР Министрлар Советининг 1984 йил 26 август қарорига хилоф равишда йўл тутиб, ер участкасини ўзбошимчалик билан кенгайтириб олган. Шу сабабли трансформатор пунктини бу ердан кўчиришнинг иложи йўқ, дейилади жавоб охирида.

«АРЗИМАГАН ИШНИНГ ТАШВИШИ»

Газетанинг 24 август сонида босилган танқидий хабарда Октябрь районининг «9-Тахтапул» маҳалласида симчироқларнинг йўқлиги, кўчалар асфальтланмаганлиги, кечки сменада ишлайдиганлар қийналаётганликлари ҳақида ёзилган эди.

Ушбу хабарга Октябрь район Совети ижроия комитетининг раиси Ҳ. Усмоновадан жавоб олинди. Унда «9-Тахтапул» маҳалласининг Водопадний кўчасининг жорий ремонти, маҳалладаги барча кўчаларнинг ташқи ёритиш тармоқларини тартибга келтириш ишлари IV квартал охиригача тугалланади, дейилган.

ҲАРБИЙ-ВАТАНПАРВАРЛИК БЎЛИМИ ПОЧТАСИДАН

КАВАРДОНДАГИ КАТТА ХОНАДОН

У ўша вақтда Тошкент шаҳридаги ғишт заводида меҳнат қиларди. Лаънати уруш барча совет кишилари қатори уни ҳам қўлига қурол олишга мажбур қилди. 1942 йилнинг сентябрида ҳамқишлоқлари Рўзмат Алматов, Парпи Азимбоев, Ниғматали Қурбонов, Муротали Дўстоев, Одилхўжа Комилхўжаевлар билан она-Ватанни фашист газандаларидан ҳимоя қилишга отланди.

Дастлаб Миртурсун ака Худойберганов Куйбишев областида ҳарбий тайёргарликда чиниқди. 1943 йил у хизмат қилаётган 335-пиёдалар дивизиясининг 2-полки Смоленск остоналарида шиддатли жанглар олиб бориб, немис-фашист босқинчиларини тор-мор қилиш учун кеча-ю кундуз жанг қиларди. Ана шу жанглар вақтида ҳамқишлоқ дўсти Рўзмат Алматов қаҳрамонларча ҳалок бўлди. Узоқ давом этган қирғинбарот жанглардан сўнг фашист газандалари Смоленск остоналарида тор-мор этилди. Миртурсун ака ана шу жангдан сўнг «Жасурлиги учун» медали билан мукофотланди.

1944 йили Белоруссиянинг Бородино қишлоғи учун бўлган шиддатли жангларнинг бирида автоматчи Миртурсун Худойберганов ўнг оёғидан оғир яраланиб, бир суткага яқин жанг майдонида ҳушсиз ётади. Эртасига тонгга яқин уч белорус аёли уни оғир аҳволда топиб олиб, уйларида жароҳатини даволай бошлашди. Лекин у жуда кўп қон йўқотган эди. Шунинг учун унинг аҳволи борган сари оғирлашди. Қишлоқда эса ҳамон гитлерчи газандалар изғиб юришарди. Аёллар тун қоронғусида қишлоқдан яширинча чиқиб, ярадор жангчини автомати билан совет қўшинлари турган қисмга олиб келишди. У Калуга шаҳрида узоқ вақт даволанди.

Ғалабадан сўнг у ўз она қишлоғи Кавардонга қайтиб келди.

Улуғ Ватан урушида кўрсатган мардлиги ва жасоратлари учун I даража «Ватан уруши» ордени, «Германия устидан қозонилган ғалаба учун» ва бошқа жуда кўплаб юбилей медаллари билан мукофотланган М. Худойберганов урушдан сўнг собиқ «Меҳнат бирлиги» колхози далаларига чиқиб кетмон чопиб, пахта экди, кейин бригада ҳисобчиси бўлди, 1984 йили колхозчилар уни тантанали равишда пенсияга узатишди.

65 баҳорни қарши олган собиқ фронтчи ўзининг садоқатли умр йўлдоши Рисқа опа билан беш ўғил ва тўрт қизни тарбиялаб вояга етказди. Шунингдек, у 36 невараниннг бувасидир.

Кавардон қишлоғининг Ленин кўчасида Улуғ Ватан урушининг фаол иштирокчиси Миртурсун ака Худойберганов хонадони истиқомат қилади. Улар хонадони қишлоқдаги энг серфайз ва палак отиб кетган оилалардан биридир.

Латифжон МАНСУРОВ,
Коммунистик райони, Кавардон қишлоғи.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА
• МАМЛАКАТЛАР • ОДАМЛАР • ВОҚЕАЛАР •

БМТнинг РОЛИ ТЎҒРИСИДА СОВЕТ МЕМОРАНДУМИ ТАРҚАТИЛДИ

НЬЮ-ЙОРК, 17 октябрь. (ТАСС). «Бир-бирига боғлиқ жаҳонда БМТ ва у билан алоқа боғлаган халқаро ташкилотларнинг роли» тўғрисидаги совет меморандуми бу ерда душанба куни Бош Ассамблеянинг расмий ҳужжати сифатида тарқатилди. Меморандумда «кўп томонлама ҳамжиҳатлик, биринчи навбатда БМТ ва унинг муассасалари ҳамжиҳатлиги дастурларига» СССР ёндашувининг асосий қоидалари баён этилган.

Совет Иттифоқи БМТни янгилаш жараёни куч-қудратга тўлиб бораётганини, унинг давлатлар ҳаракатларини мувофиқлаштирувчи чинакам марказга айланаётганини қутлайди, дейилади меморандумда. Муаллифлар БМТ фаолиятида амалий ишлар асосий ўринни эгаллаётганини уқтирдилар. Ҳужжатда халқаро ташкилотлар фаолиятига сунъий тарзда сиёсий йўлни тиқиштиришга барҳам бериш, мунозараларни самарасиз нутқбозликдан холи этиш зарурлиги таъкидланди. Халқаро ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш ҳуқуқнинг устунлигини олға силжитиш алоҳида муҳимлиги таъкидланди.

Мазкур меморандум совет делегацияси Бош Ассамблеянинг 44-сессиясида тарқатган ҳужжатлар туркумидан учинчисидир. Илгариги икки меморандум, яъни халқаро ҳуқуқнинг ролини ошириш тўғрисидаги ва БМТнинг огоҳлантирувчи вазифаларини кучайтириш ҳақидаги меморандумлар катта қизиқиш билан кутиб олинган эди. Ушбу ҳужжатлар ассамблеянинг ялпи мажлисларида, шунингдек бир қанча комитетларда мунозара учун асосий мавзу бўлди. БМТ бош секретари Х. Перес де Куэльярнинг фикрича, СССРнинг ана шу таклифлари ғоят катта қизиқиш уйғотади, ушбу таклифлар ижобий бўлиб, СССР Бирлашган Миллатлар Ташкилоти бутун системасини мустаҳкамлашга интилаётганлигидан яна бир карра далолат бериб турибди.

ЧАУШЕСКУ СОВЕТ ДЕЛЕГАЦИЯСИНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

БУХАРЕСТ, 17 октябрь. (ТАСС). Руминия Коммунистик партиясининг Бош секретари, Руминия Социалистик Республикасининг президенти Н. Чаушеску «ТИБ—89» Бухарест халқаро ярмаркасига келган СССР делегациясини бу ерда қабул қилди. Делегация составида йирик саноат ва қишлоқ хўжалик корхоналарининг мутахассислари, директорлари, 6 иттифоқдош республика — Озарбайжон, Украина, Молдавия, Қирғизистон, Туркманистон ва Тожикистон ҳукумат муассасаларининг раҳбарлари бор.

Н. Чаушеску совет меҳмонларига Руминиянинг равнақи тўғрисида ахборот берар экан, бу галги халқаро ярмаркада совет вакилларининг кенг кўламда ва қизиқиб иштирок этаётганлиги иккала томонни бойитади, айрим корхоналар, уездлар ва совет республикалари, РСР ва СССР ўртасидаги самарали алоқаларни кенгайтириш учун реал имконият вужудга келтиради, деб таъкидлади.

М. С. Горбачев билан музокаралар чоғида, деди сўнгра Руминия раҳбари, иккала мамлакатимиз экономикалари ўртасида алоқаларни мустаҳкамлаш учун имкониятлар борлиги хусусида якдил хулосага келдик. Назаримизда, агар Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши фаолияти механизмини янада такомиллаштиришни инобатга оладиган бўлсак, бу ташкилот доирасида ҳам ана шундай имкониятлар борлигини кўриб турибмиз.

ЁШЛАР ҲАЁТИДАГИ ТАШВИШЛИ ҲОДИСА

✦ ЛОНДОН. Англия полицияси Эссекс графлигидаги фермалардан бирида «Кислотали уй» деб аталган ўтириш қатнашчиларидан кўпини қамоққа олди. «Кислотали уй» 80-йиллар охиридаги Британия ёшлари ҳаётидаги нисбатан янги, лекин жуда ташвишли ҳодисадир. Унинг моҳияти шундаки, юзлаб йигит ва қизлар махсус ижарага олинган катта биноларда — омборларда маълум ҳақ эвазига кўнгил очишади — ўзига хос музика садолари остида рақсга тушадилар. Бўш вақтни бундай ўтказишга ҳеч ким монелик қилмаган бўларди. Лекин ана шундай ўтиришларда «кислоталар» —жуда арзон турадиган, лекин жуда хавфли «Крэк» ва «Экстази»га ўхшаш наркотиклар ёппасига истеъмол қилинади.

ЭКСТРЕМИСТЛАР ХУРУЖИ

✦ ДЕҲЛИ. Бугун эрталаб Ҳиндистоннинг Панжоб штатида Панжоб экстремистларининг хуружлари натижасида етти киши, шу жумладан икки террорчи ва полициячи ҳалок бўлди. ЮНИ агентлигининг Чандигарҳдан хабар қилишича, Панжоб негизида «Сикхларнинг мустақил Холистон давлати»ни тузиш баҳонаси билан Панжобда ҳаракат қилаётган сикх террорчилари Девидаспур қишлоғида саҳар чоғида бир оиланинг уч аъзосидан, шу жумладан аёл кишидан ваҳшийларча ўч олганлар. Кеча сикх экстремистлари Дисткрикте Тарн Тарандаги чегара соқчилари кучларининг лагерига ҳужум қилиб, лагерни гранатомётлардан ўққа тутдилар. Бахтли тасодиф туфайли ҳеч кимга шикаст етмади — гранаталар шу пайтда ҳинд чегарачилари турган бинога тегмади. Шунга қарамай, кеча Панжобда террорчилар тинч аҳолидан уч кишини ўлдирдилар. Полиция штатнинг турли районларида қурол-яроғлар ва ўқ-доринниг катта запасларини топиб олди.

ГАВАНА. Совет автомобиллари кубаликлар орасида кенг оммалашган.
ТАСС сурати.

• Мардлик-мангулик

Фотомухбир Р. АЛЬБЕКОВ тасвирга туширган ушбу суратларда Ангрендаги учрашув лаҳзалари ўз аксини топган.

СОБИҚ ЖАНГЧИЛАР АНГРЕНДА ТЎПЛАНДИЛАР

Ангрен шаҳридаги 21-мактабда ҳарбий таълимдан сабоқ берувчи Георгий Николаевич Рибалкин Улуғ Ватан уруши йилларида Суворов ва Кутузов орденлари нишондори бўлмиш Қизил Байроқли 149-Новгород-Волинск ўқчи дивизияси таркибида узоқ жанговар йўлни босиб ўтди. Ўқувчилар билан бўлган қатор учрашувларда у ана шу дивизия билан боғлиқ жанг хотиралари, қуролдош дўстлари ҳақида тўлқинланиб ҳикоя қилиб берарди. Болалар бу ҳикояларни тинглашаркан шавкатли дивизия тарихи билан жиддий қизиқиб қолдилар. Тарих ўқитувчиси Антонина Ивановна Кошутина раҳбарлиги остида фаолият кўрсатаётган ёш изтопарлар 149-ўқчи дивизия ветеранлари билан илк бор ана шу тариқа хат ёзиша бошлашди. 9-синф ўқувчиларидан Л. Расулова, Л. Темирбулатова, Н. Аҳмедова, К. Камолов каби жами 22 ўқувчи қидирув, хат алмашув ва экскурсиялар билан шуғулланувчи уч гуруҳга бўлиниб, ўз фаолиятларини бошлаб юбордилар.

Улар СССР Мудофаа министрлиги музейлари билан боғланиб, дивизиядаги 12 минг жангчидан бугунги кунга келиб, атиги 300 ветеран қолганини аниқлашди. Шу ветеранларнинг 56 нафарини излаб топилди ва улар билан хат ёзишиб турилди. Дарслардан бўш вақтларда болалар олинган хатлар, ҳужжатлар ва суратларни ўрганишди. Тайёр материалларни эса туркумларга ажратиб алоҳида стендлар ҳозирлашди. Ойлар оша стендлар кўпая боргач, ўқувчилар уларни бир ерга жамлаб, музей очиш ва собиқ дивизия жангчиларини унга таклиф қилишга қарор қилдилар.

Мамлакатимизнинг турли бурчакларига — Москва, Киев, Тула, Одесса, Рязань, Омск, Донецк ва бошқа шаҳарларга таклифнома мактублар жўнатилди.

Учрашув меҳмонлари шарқона меҳмондўстлик удумларига кўра карнай-сурнай наволари-ю, нон-туз ва дастурхон тўла куз неъматлари билан кутиб олинди.

Мактаб ҳовлисига қўшни мактаблардан келган меҳмонлар, пионер ва комсомоллар, шаҳар раҳбарлари тўпланишди.

— Биз, — деди собиқ разведкачилар бошлиғи, ҳозирги пайтда Новгород—Волинскнинг фахрий фуқароси Анатолий Григоревич Менес барча ветеранлар номидан гапираркан, — фашизмга қарши қонли жанглар олиб борилмаган бир жойда бизларни эслаб, меҳмонга чақирганингизда жуда ҳайратландик. Сиз ташкил этган «Жанговар шуҳрат» музейи эса бизни батамом лол қолдирди. 149-ўқчи дивизия ҳақида бундан ортиқроқ хотира бўлиши мумкин эмас. Бунинг учун сизга чуқур таъзим қиламиз.

Шундан сўнг ветеранлар ва ўқувчилар биргаликда саф тортиб ўтдилар, шаҳарнинг марказий майдонидаги В. И. Ленин ҳайкали ҳамда ҳалок бўлган жангчилар ёдгорлиги пойига гуллар қўйилди. Меҳмонлар «Зарница» ва «Орлёнок» ўйинлари иштирокчилари билан мулоқотда бўлиб, уларнинг ҳарбий соҳадаги билимлари билан танишдилар, синфхоналарда ўтказилган матонат дарсларида иштирок этдилар. Ангрен шаҳрининг уруш ва меҳнат ветеранлари билан учрашдилар. Ўқувчилар учун катта концерт намойиш этишди.

Шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, бу тадбирни ўтказишда шаҳардаги «Осиё», «Сўғдиёна», «Гнёздишко», «Спорт», «Компьютер» ва бошқа бир қатор кооперативлар молиявий ёрдам бердилар.

У. ҲИКМАТОВ.

«МЕҲРОБДАН ЧАЁН» РОМАНИНИНГ 60 ЙИЛЛИГИ НИШОНЛАНДИ

АБДУЛЛА ҚОДИРИЙ ХОНАДОНИДА

БУГУНГИ кунда қайта қуриш ва ошкоралик шарофати билан халқимиз ўзининг топталган маънавий қадриятларини тиклаб олиш имкониятига эга бўлмоқда. Худди ана шу имконият туфайли ўзбек халқининг қатағон этилган ижодкорларининг адабий мероси қайтадан эл-юртга тақдим этилмоқда. Уларнинг асарлари ҳам нашр этилиб, муштоқ китобхонларга етиб бораётир.

Ўзбек совет романчилигига асос солган севимли ёзувчимиз Абдулла Қодирий ҳам тириклигида рўшнолик кўрмади. Унинг номи ва ижоди ўз халқидан узоқ йиллар мобайнида айрилиқда юрди ва ниҳоят асарлари чоп этила бошланди. Айниқса, Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Абдулла Қодирий хотирасини абадийлаштириш юзасидан белгилаган тадбирларини халқимиз зўр мамнуният билан кутиб олди.

Яқинда ёзувчи яшаган хонадонда Абдулла Қодирий таваллудининг 95 йиллиги ҳамда «Меҳробдан чаён» романи ёзилганига 60 йил тўлиши муносабати билан хотирлаш кечаси ўтказилди. Мазкур кеча қатнашчилари адибнинг Тошкентдаги «Комалон» қабристонида жойлашган рамзий қабрига гуллар қўйиб, ёзувчи хотирасига бир дақиқа сукут сақладилар.

Йиғилишни Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси ҳайъатининг биринчи котиби, Ўзбекистон ССР халқ ёзувчиси Одил Ёқубов очиб, Абдулла Қодирийнинг 100 йиллигига тайёргарлик ҳақида гапириб берди. Шундан сўнг Ўзбекистон ССР халқ шоири Шукрулло, республика Фанлар академиясининг мухбир аъзоси М. Қўшжонов, партия ва меҳнат ветерани С. Азимов, Ўзбекистон ССР халқ рассоми Л. Абдуллаев, «Меҳробдан чаён» асарининг илк ҳаттотларидан бири А. Азизхўжаев ва бошқалар сўзга чиқишди. Шунингдек, чет эллик меҳмонлар — Вашингтон дорилфунунининг Яқин Шарқ мамлакатлари тиллари ва маданиятлари факультети декани, профессор Илза Лауде-Сиртаутас билан англиялик профессор Ширин Акинернинг чиқишлари ҳам йиғилиш қатнашчиларида ғоят катта таассурот қолдирди.

Г. ҲУСАНОВА.

Навбатдаги қабул

«Тошкент ҳақиқати» газета редакцияси ҳузуридаги жамоатчилик кенгаши навбатдаги қабулни бугун — 19 октябрь, пайшанба куни соат 17.00 дан бошлаб ўтказади. Бу сафар меҳнаткашларни жамоатчилик кенгашининг аъзоси, Ўзбекистон ССР Олий судининг аъзоси Улуғбек Набиев қабул қилади.

Жамоатчилик кенгашининг қабулхонаси: Ленинград кўчаси, 32-уй, 7-қават, 742-хонага жойлашган. Телефонлари—33-40-48; 32-53-54.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» ЖАМОАТЧИЛИК КЕНГАШИНИНГ ҚАБУЛХОНАСИ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги
М. Қориёқубов номли ўзбек давлат филармонияси

В. И. ЛЕНИН НОМЛИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА

26 октябрь соат 19.00 да

«ЁШ ИЖРОЧИЛАР САНЪАТИ»

Тошкент вилояти Ленин комсомоли мукофотининг лауреати

ОЛИМЖОН ОРИФЖОНОВ

ва хонанда

МАҲМУДЖОН АЗИМОВ

КОНЦЕРТИ

ПРОГРАММАДА:

Ўзбекистон ССР халқ артисти

МАЛИКА АҲМЕДОВА

раққосалар: Элвира НОРБОЕВА, Шоира ҒОЙИБНАЗАРОВА қатнашадилар.

Концерт программасини Ўткир СИДДИҚОВ олиб боради.

БИЛЕТЛАР СОАТ 14 ДАН БОШЛАБ ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ САРОЙИ КАССАЛАРИДА СОТИЛМОҚДА.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

22—25 ОКТЯБРЬ КУНЛАРИ СОАТ 20.00 ДА

СССРда БИРИНЧИ МАРТА

КАТТА ШОУ-ПРОГРАММА

ҚЎШИҚЛАР МУАЛЛИФИ ВА ИЖРОЧИСИ АМЕРИКАЛИК

Александр ВАЙНЕР

ПРОГРАММАДА:

Лилиана Дайкова, Людмила Розанова, Оля Фаворовская.

«ГОЛЬФСТРИМ» ва «ПОП-СЕРВИС»

ГРУППАЛАРИ

ИШТИРОК ЭТАДИ

Касса дам олиш кунисиз соат 10 дан 20.00 гача очиқ. Олдиндан билетлар сотиш кассаси ишлайди.

КОЛЛЕКТИВ БЎЛИБ ТУШИШ УЧУН БУЮРТМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

ДАЛА СОҲИБКОРЛАРИ—КОЛХОЗ, СОВХОЗЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ, БРИГАДА, ЗВЕНО ВА ОИЛАВИЙ ПУДРАТ ХЎЖАЛИКЛАРИ ВА ЯККА ПУДРАТЧИЛАР ДИҚҚАТИГА!

Партия қайта қуриш программасининг энг долзарб ва муҳим йўналишларидан бири қишлоқнинг иқтисодий қудратини юксалтириш ва социал шароитларни ҳар томонлама яхшилашга қаратилгандир.

Ушбу муҳим вазифаларни муваффақиятли амалга ошириш борасида

ТОШКЕНТ ТИЖОРАТ БАНКИ «ОСИЁ-БАНК» ДАЛА СОҲИБКОРЛАРИГА ҚУЙИДАГИ ХИЗМАТЛАРИНИ ТАВСИЯ ЭТАДИ:

— бригада, звено ва оилавий пудрат хўжаликларини банк томонидан ишлаб чиқилган тавсияномалар асосида ташкил этишда кўмаклашиш ва банкда уларнинг ҳисоб-китобларини юритиш;

— пудратчиларнинг хўжалик фаолиятларини ривожлантириш, асосий фондлар, техника, ўғит, уруғлик сотиб олиш каби турли мақсадлар учун узоқ ва қисқа муддатларга шартномалар асосида қарз бериш;

— ернинг ҳолатини яхшилаш, ҳосилдорликни ошириш мақсадида янги навларни қўллаш, фан ва техниканинг илғор ютуқларини жорий этиш фаолиятларида банк маблағи билан иштирок этиш;

— хўжаликларнинг иқтисодий-молиявий фаолиятларини анализ қилиш асосида хўжаликни оқилона юритиш бўйича тавсияномалар бериш;

— ортиқча дала неъматларини қулай ва фойдали тарзда сотиш ёки алмашлаш борасида воситачилик хизматларини амалга ошириш.

«Осиё-банк» билан иқтисодий ҳамкорлик Сизга ҳар томонлама қулай ва фойдали бўлишига умид қиламиз.

Банк адреси: 700093, Тошкент шаҳри, Юнусобод даҳаси, 2-квартал, 8-уй.

Транспорт: автобуслар: 8, 18, 24, 51, 60, 72, 82, 83, 91, 92, 96, 97, 112, 25, 28, 29-трамвайлар; 4, 7, 8, 28-маршрутли таксиларнинг «Универсам» бекати.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ, ҚАЙТА ЎҚИТИШ ВА КАСБГА ЙЎЛЛАШ МАРКАЗИ

ЁЛҒИЗ ЭРКАК ВА АЁЛЛАРНИ

1—2 йил муддат билан

ТАШКИЛИЙ РАВИШДА ИШГА ЮБОРАДИ

Ленин комсомоли номидаги Москва автомобиль заводига;

Кременчуг ғилдирак заводига;
Запорожье метиз заводига;
Тула комбайн заводига;

«Куйбишевгидрострой» қурилиш-монтаж ишлаб чиқариш бошқармасига;

ЭРКАКЛАР 6 ОЙ МУДДАТ БИЛАН МАВСУМИЙ ИШГА ТАКЛИФ ЭТИЛАДИЛАР:

«Томлеспром» ишлаб чиқариш бирлашмасига;

Қуйи-Енисей ёғоч арралаш комбинатига.

Ишчиларнинг жўнаб кетиш вақти — сешанба ва пайшанба кунлари.

Ахборотлар олиш ва шартномалар тузиш юзасидан қуйидаги адресларга мурожаат қилинсин: Олмалиқ, Ангрен, Чирчиқ шаҳарлари аҳолини ишга жойлаштириш марказлари, район (шаҳар) Советлари ижроия комитетлари ҳузуридаги аҳолини ишга жойлаштириш бюролари (Тошкент шаҳрида — Привокзал кўчаси, 30-уй (1, 2, 5, 8, 9, 10, 24, 26-трамвайларнинг «Будённий кўчаси» бекати). Телефонлар — 33-84-84, 55-74-77.

ҲАМКОРЛИК ИСТИҚБОЛЛАРИ

Шу кунларда Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасида Покистоннинг тайёр тикувчилик маҳсулотларини хорижга сотиш бўйича ихтисослашган йирик фирмаларидан бири — «Табани Корпорейшн» маҳсулотлари намойиш қилинмоқда. Бу фирманинг илғор ишлаб чиқариш усулларига таяниб тайёрланган ажойиб либослари СССРда, Шарқий Европа мамлакатларида, Жануби-Шарқий Осиёда, Яқин ва Ўрта Шарқда машҳур.

Фирма совет бозоридаги фаолиятини 1969 йилда бошлаган эди. Йилдан йилга унинг совет ташкилотлари билан товар алмашинуви орта борди. Фақатгина ўтган йилнинг ўзида унинг кўлами 50 миллион долларни ташкил этди.

«Табани Корпорейшн» мамлакатимиздан дизель генераторлари, электр печлари, сув ва иссиқлик электр станциялари, нефть ва газ қазиб чиқариш ускуналари, бўягич ва кимёвий моддалар, металлургия маҳсулотлари, картон, ўтга чидамли материаллар, ферроқотишмалар, енгил саноат хом ашёси, турли газламалар олиб эвазига турфа замонавий либослар тақдим этади. Фирма вакилларининг таъкидлашича, улар бундан буён ҳам ўзаро ҳамкорлик муносабатларини ривожлантириш умидидалар.

* * *

«ЧКД Прага» концерни ва «Прагоинвест» ташқи савдо бирлашмасининг Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасидаги техника кунлари доирасида бу ерда катта экспозиция ташкил этилди. У жумҳуриятимиз корхоналари билан ҳамкорликни кенгайтириш, маҳсулотлар айрибошлаш бўйича алоқаларни янада мустаҳкамлаш, амалий муносабатларни фаоллаштириш, қўшма корхоналар тузиш йўлларини топиш борасида Чехословакиядаги мавжуд имкониятлар ҳақида ҳикоя қилади.

Кўргазмага ташриф буюрганлар «Прагоинвест» ташқи савдо бирлашмаси, «ЧКД Прага» концерни, Пршеровский машинасозлик заводи фаолияти ҳамда улар бизга сотаётган турли маҳсулотлар билан яқиндан танишадилар.

ТОШКЕНТ САҲНАСИДА — САККИЗТА КОНЦЕРТ

«Шалом» яҳудий театри Тошкентда «Бешинчи банд» программаси билан дастлабки томошаларни бошлаб юборди. Навоий номли Катта театр саҳнасида ўтган саккизта концертга жуда кўплаб томошабинлар келди ва уларда бу концертлар зўр қизиқиш уйғотди.

Мазкур театр атиги бир йил аввал ташкил этилган бўлишига қарамай, томошабинларнинг эътиборига сазовор бўлди. Аркадий Хайт пьесаси асосида саҳналаштирилган «Бахт излаб» деган дастлабки спектакль зўр таассурот қолдирди. Театр труппаси Москва, Минск, Запорожьеда қизғин кутиб олинди. Ижодий изланишни кенгайтиришга интилиш, музикали спектаклларни ҳам қўйиш истаги труппанинг «ўз» ансамбли ҳақида ўйлашга мажбур қилди.

Шундай қилиб, театрда Александр Пишчиков бошчилигидаги жаз-квартет пайдо бўлди. Александр саксофончи, кларнетчи ва найчи ҳамдир. У билан бирга Альберт Никитин, Ефим Бурд ва Юрий Ветхов квартетда иштирок этадилар. Уларнинг ҳаммаси ҳам Бутуниттифоқ, ҳам халқаро жаз фестивалларининг лауреатларидир. «Бешинчи банд» программаси квартетнинг театр томошаларида қатнашиши учун дастлабки тажрибага айланди.

Гнесинлар номидаги Москва музика-педагогика институтининг битирувчиси Светлана Портнянская жаз-квартетнинг солисти бўлиб, у ҳам программада илк бор қатнашди.

— Биз яккахон хонандани анча қидирдик, — дейди А. Пишчиков. — Конкурс эълон қилдик. Йигирма саккиз ижрочини тинглашга тўғри келди. Икки кишини танлаб олган эдик. Лекин сўнгги дақиқаларда, якунловчи тинглашдан аввал Светлана келди. Унинг овозини эшитгач, биз қидирган хонанда айнан шу эканлигига шубҳа қолмади. Света жуда кўп яҳудий халқ қўшиқларини ва замонавий ашулаларни билади. Бунинг устига у идиш тилида ҳам, иврит тилида ҳам куйлайди.

Жаз квартетнинг Москвадаги концертлари зўр муваффақият қозонди. Иттифоқ ва чет эл гастролларига таклифлар ёғилиб кетди. Ҳозир созандалар янги программа тайёрлашмоқда. Улар ана шу программа билан Америка Қўшма Штатлари бўйлаб сафарга жўнаб кетадилар. Таниқли совет актери ва режиссери Соломон Михоэлс туғилган куннинг юз йиллигига бағишланган «Сеҳрланган театр» янги музика спектаклида ҳам ансамбль иштирок этади.

П. БУРОВ,
ЎзТАГ мухбири.

СПОРТ

ФУТБОЛ

✦ БИРИНЧИ ЛИГА командалари ўртасида мамлакат чемпионатининг навбатдаги ўйинлари бўлиб ўтди. Бу гал Тошкентнинг «Пахтакор» командаси дам олди. У 21 октябрь куни Сочи шаҳрида биринчи лига кубоги ўйинларининг финал беллашувида олий лигага даъвогарлик қилаётган Ланчхутининг «Гурия» коллективи билан учрашади.

Чемпионатнинг якка пешқадами МАСК коллективи ўз майдонида «Котайк» футболчиларини қабул қилиб, рақиблари дарвозасига 4 жавобсиз тўп киритишга муваффақ бўлди. Шундай қилиб Марказий армия спорт клуби 38 ўйиндан сўнг 58 очко тўплади. Маълумки, ўтган йили Душанбенинг «Помир» коллективи худди шунча очко билан олий лигага йўлланма олган эди. МАСК коллективи ниятига етиши учун қолган уч учрашувда 3 очко олиши кифоя. Қолган ўйинларда қуйидаги натижалар қайд қилинди. «Геолог» — «Кубань» — 1:1, «Шинник» — «Динамо» (Бт) — 0:0, «Гурия» — «Нефтчи» — 2:0, «Динамо» (Ст) — «Спартак» — 2:1, «Факел» — АСК (Р) — 4:0, «Ростсельмаш» — «Металлург» — 0:0, «Кузбасс» — «Торпедо» — 2:0, «Даугава» — «Таврия» — 0:0, АСК «Карпати» — «Нистру» — 2:3.

ЧИМ УСТИДА ХОККЕЙ

✦ ОЛИЙ ЛИГА командалари ўртасида навбатдаги ўйинлар бўлиб ўтди. Вилоятимизнинг «Политотдел» коллективи бу сафар Андижонда маҳаллий «Андижанка» клуби билан ўзаро куч синашди. Дастлабки ўйинда вакилларимиз 2:1 ҳисобида ғалаба қозонишган бўлишса, такрорий учрашувда худди шундай ҳисоб билан мағлубиятга учрадилар.

СОЦИАЛ МАСАЛАЛАР БЎЛИМИ ПОЧТАСИДАН:

• Акс садо • • Акс садо •

«УЙ КЕРАКМИ, ПУЛДАН ЧЎЗИНГ!»

1989 йил 26 июль

РОСТИНИ айтганда бу мақолани ўқиб, жуда ғазабландим. Узоқ вақт унинг таъсирида юрдим. Ниҳоят ёзишга қарор қилдим. Қаранг-а, кимсан Оққўрғон шаҳар ижроия комитетининг раиси, коммунист, ишда, юриш-туришда ҳаммага намуна бўлиши керак одам шунчалик пасткашлик билан шуғулланибди. Ор-номус, виждон, бурч, одамийлик борми ўзи?! Нима учун раҳбар одамлар бунчалик бузилиб кетишган?

Район раҳбарлари, партия ва совет органлари кадр танлаганда қаёққа қарашди. Мен бу саволларга вақтли матбуот саҳифаси орқали район партия комитетининг секретари ёки халқ депутатлари район Совети ижроия комитетининг раиси жавоб берсинлар, деган таклифни ўртага ташламоқчиман. Умуман, шундай воқеалар содир бўлса, бунга кадрни танлашда иштирок этган раҳбарлар жавобгар бўлсинлар. Шундагина масъулиятни ҳис этадилар ва кадрларни танлашда ўйлаб, етти ўлчаб бир кесадиган бўладилар.

А. МАВЛОНОВ,
Тошкент райони.

«ШАКАР, ҚАНД, СОВУН САВДОСИДА НИМА ГАП?»

1989 йил 16 сентябрь

МАЗКУР сарлавҳали рейд материалини мен ишлаётган янги Тошкент консерва заводи коллективида ўқиб чиқмаган одам қолмади, десам хато бўлмас. Унда айрим савдо ходимларининг кирдикорлари очиб ташланган. Баъзи маҳсулотларнинг танқчил бўлиб қолганлигидан фойдаланиб, «ҳунар» кўрсатаётган кишиларни газета орқали шармандаси чиқарилиб жуда тўғри қилинган. Умуман савдо соҳасидаги қатор камчиликлар муросасизларча очиб ташланган. Бу яхши, лекин қачонгача бу каби кўнгилсизликлар давом этади. Халқ депутатлари район, шаҳар Советлари ижроия комитетлари ҳузурида тузилган депутатлик комиссиялари бор, халқ контроли, ишчи назорати комиссиялари, яна аллақанча штатли текширув органлари қаёққа қарамоқдалар?!

Х. ОМОНОВ,
ишчи.
Тошкент шаҳри.

Муҳаррир
Н. НАСИМОВ.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»)

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, ТОШКЕНТ ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

Муҳаррир ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916; 325748; масъул котиб — 334808, 325353; масъул котиб ўринбосарлари — 325750; БЎЛИМЛАР: идеология — 325778; агросаноат — 325647; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749; маҳаллий советлар ҳаёти — 325733; социал масалалар — 325556; маданият — 325767; адабиёт ва санъат — 325553; ахборот, ҳарбий-ватанпарварлик — 325645; хатлар ва оммавий ишлар — 334048, 325354; жамоатчи совет қабулхонаси — 334048, 325354; эълонлар бўлими — 325727.